

РОБЪРТ СИЛВЪРБЪРГ ВЕРТИКАЛЕН СВЯТ ЕРОТИЧНА АНТИУТОПИЯ

Превод от английски: [Неизвестен], 1992

chitanka.info

ЕДИН ЩАСТЛИВ ДЕН НА 2381 ГОДИНА

Ето един от щастливите дни на 2381 година. Утринното слънце изгрява вече толкова, че докосва с утринните си лъчи горните етажи на гонада 116. Скоро външната фасада ще заблести като морската повърхност при залез. Фотоните на ранното разсъмване активизират един механизъм в прозорците на Чарлз Матерн и те стават прозрачни.

Матерн се протяга. „Господи, благослови“ — си казва той. Жена му също се протяга. Четирите им деца, будни вече повече от час, скачат и танцуват около спалната платформа, пеят:

*Благослови, Боже, благослови, Боже,
благослови всички нас,
благослови татко, благослови мама,
благослови теб и мен
благослови всеки, голям и малък,
и дай ни плодородни дни.*

След това всички дотичват до спалната платформа. Матерн става и целува поред децата. Индра е на осем, Шандор — на седем, Маркс — на пет, и Клео — на три. Дълбоко в душата си Чарлз Матерн таи срам за това, че има толкова малко семейство. Нима искрено можеш да кажеш, че един човек обича живота, когато той има само четири деца? Но лоното на Принсипеса вече няма да заплодоноси. На своите 27 години тя е вече съвсем безплодна — така казват докторите. Матерн сериозно мисли за втора жена: скучае по плача на бебе. Нали трябва човек да изпълнява своите задължения към Бога.

— Татко, Сигмунд е още тук. Той дойде нощес при мама — показват с пръст децата.

Матерн гледа натам. На спалната платформа, от другата страна на Принсипеса, близо до педала на пневмопомпата, свит на кълбо, лежи четиринадесетгодишният Сигмунд Клавер, дошъл в жилището на

Матерн веднага след полунощ, възползвайки се от своето право на блудство. Сигмунд обича зрелите жени. Сега той хърка — потрудил се е славно. Матерн го побутва по хълбока:

— Ставай, Сигмунд! Вече е утро!

Юношата отваря очи, усмихва се на Матерн и посяга към своята набедрена превръзка. Сигмунд е доста красив, живее на 757-ия етаж, има едно дете и чака второ.

— Моля да ме извините — казва Сигмунд, — успал съм се. Принсипеса ме изтощи, както винаги. Истинска дивачка е!

— Наистина е много страстна — признава Матерн.

Казват, че жената на Сигмунд също е много страстна. Матерн има намерение да я изпробва, когато тя стане малко по-възрастна. Може би идващата есен...

Сигмунд влиза под ултразвуковия душ, а Принсипеса става от постелята, натиска педала и платформата мигновено се свива. Принсипеса започва да програмира закуската. Индра включва екрана. Стената избухва в светлина и краски.

— Добър ден, — донася се от екрана. — Температурата на въздуха отвън е 28°C ако това интересува някого. Днешната численост на населението е 881115 души. От вчера са пристигнали 102 души, а от началото на годината — 14187. Да ни благослови Бог, но темпът на прираста е паднал забележимо. В гонада 117 от вчера са пристигнали 131 души, включително и четиримата близнаци на Хуля Якобинска. Тя е на 17 години и преди това е родила седем деца. Ето една истинска божя служителка! Сега е 6 часът и 20 минути. Точно след 40 минути гонадата ще бъде удостоена от посещението на Никанор Гортман, социопрограмист от Хел, който лесно може да бъде разпознат по дрехите в пурпурни и ултравиолетови тонове. Доктор Гортман ще бъде гост на Чарлз Матерн от 799-и етаж. Да се отнесем към госта с такова благословение, с каквото се отнасяме един към друг. Да благослови Бог Никанор Гортман! А сега да послушаме новини от долните етажи на гонада 116.

Чарлз Матерн се очиства, облича, след което се отправя към площадката за кацане на хилядния етаж.

Асансьорът спира на самия връх на зданието. Гортман е посетил тропическите райони и сега се готви да посети градска гонада в умерения пояс. Голяма чест е за Матерн, че са го избрали за официален

домакин на гонадата. Матерн излиза на площадката на покрива на гонада 116, силовото поле го защитава от ураганните ветрове. Той гледа наляво и вижда западната фасада на гонада 115. От дясната страна святкат източните стъкла на гонада 117. „Да благослови Бог Хуля Якобинска и седемте ѝ деца“ — мислено шепне Матерн. До самия хоризонт се виждат ред гонади с трикилометрова височина. Видът им винаги го трогва до сълзи.

Чува се весел шум на двигатели. Каца торпедоптер. От него излиза висок, широкоплещест мъж, облечен в дрехи, преливащи във всички цветове на дъгата.

— Никанор Гортман? — пита Матерн.

— Да ви благослови Господ! Чарлз Матерн?

— Да ви благослови Бог, аз съм. Да вървим.

Хел е един от единадесетте венериански града, които човек е приспособил за своите цели. Досега не е бил на Земята. Говори бавно, флегматично, монотонно. Матерн е чел работите на Гортман. Добра работа, превъзходна аргументация.

— Особено обичам „Динамика на ловната етика“ — казва Матерн. — Забележително е.

— Наистина ли така смятате? — пита приятно удивеният Гортман.

— Разбира се. Старая се да чета максимум венериански стихове. Толкова е занимателно и чуждо да се чете за лов на диви зверове.

— На Земята няма ли диви зверове?

— Да ни благослови Бог, не — отговаря Матерн. — Не можем да си го позволим. Но аз безумно обичам да чета за вашия начин на живот, така силно отличаващ се от нашия.

— Нещо като психологическо бягство?

Матерн го гледа с учудване.

— Не разбирам за какво говорите.

— Когато четете за това, вашият живот на Земята ви изглежда по-сносен, — пояснява гостът.

— О, не! Животът на Земята е напълно сносен, повярвайте ми. Чета го само за развлечение.

Асансьорът тъкмо беше достигнал 799-ия етаж.

— Ще ви покажа моето жилище.

Матерн излиза от асансьора и кани Гортман.

— Това е Шанхай. Така наричаме този четиридесететажен блок — от 761-ия до 800-ия етаж. Аз живея непосредствено под най-високия етаж на Шанхай, което показва моя професионален статус. Гонада 116 се състои от 25 града. На самото дъно е Рейкявик, а на самия връх — Луисвил.

Те вървят бавно към квартирата на Матерн по един тунел, който води на изток. Вече е 7.10 и ято деца, на групи по три и по четири изскачат от квартирите, отправяйки се към училище.

— На този етаж имаме средно по 6.2 деца на семейство — казва Матерн. — Това е най-ниският среден показател в цялото здание. Признавам го със срам. Хората на горните етажи не се размножават добре. Има един етаж в Прага, май 117-и, където на всяко семейство се падат 9.9 деца. Нима не е великолепно?

— С ирония ли го казвате? — пита Горман.

— В никакъв случай!

Матерн чувства, че го обхващат вълни на афект.

— Ние *боготворим* децата. Ние *съдействаме* за големия прираст. Нима не знаехте за това преди да тръгнете?

— Да, да — бързо казва Гортман. — Общата динамика на културата ми е добре известна. Но предполагам, че вашите лични чувства...

— Не съответстват на нормата?! Това, че аз в известна степен съм научен работник, не ви дава право да считате, че аз порицавам собствената си културна система.

— Моля да ме извините за това недоразумение и да не мислите, че съм противник на вашите устои, макар вашият свят да ми е чужд. Благослови Бог, да не се караме, Чарлз.

— Благослови Бог, Никанор. Не искам да считате, че съм прекалено впечатлителен.

Те се усмихват един на друг. Матерн се ядосва, че е проявил раздразнителност.

— А колко жители има на 799-ия етаж? — пита Гортман.

— 805 души, доколкото ми е известно.

— А Шанхай?

— Около 35000.

— А в цялата гонада 116?

— 881000.

— В тази група здания се намират петдесет гонади, нали?

— Да.

— Това са общо около 40 милиона жители — констатира Гортман. — Тоест, малко повече от населението на Венера. Интересно!

— И това не е най-голямата констелация — гласът на Матерн вибрира от гордост. — Сенсен и Бошвош са къде по-големи! В Европа има няколко още по-големи — Берпар, Венбад... И се планират още по-грандиозни!

— Значи пълната численост на населението е...

— 75 милиарда! — почти крещи Матерн. — Благослови Боже! Никога по-рано не се е случвало подобно нещо! И никой не гладува! Всички са щастливи! Бог е милостив към нас, Никанор!

Той спря да говори, когато спряха пред вратата с номер 79315.

— Това е моят дом. Всичко, което е мое, е и твое, скъпи гостенино.

Децата още не са отишли на училище. Принсипеса ги е задържала вкъщи, за да се видят с госта, и те са малко възбудени.

Той представя семейството си на госта. Гортман изважда четири малки кутийки и ги раздава на децата. Благословен жест. Матерн показва сгънатата спална платформа.

— Ето тук спим. Има място за трима. А се мием тук, под душа. Предпочитате ли да се облекчите в уединение?

— Да, разбира се.

— Тогава натиснете този бутон, който управлява паравана. Ние се облекчаваме тук. Урината тук, а фекалиите — там. После всичко се преработва. Пестелив народ живее в гонадите.

— Естествено — произнася Гортман.

— Не бихте ли желали — пита Принсипеса — и ние да ползваме параван при облекчаване? Зная, че много негонадци предпочитат това.

— Не бих искал да нарушавам вашите обичаи — отвръща Гортман.

Матерн се усмихва.

— На Венера голотата не е табу, нали? Имам предвид, че това ни е единствената стая и значи...

— Ще съумея да се приспособя — уверява ги Гортман. — Един обучен социопрограмист трябва да може да се приспособява.

— Да, да, разбира се — съгласява се Матерн и смутено се смее.

Принсипеса се извинява, че е принудена за минутка да прекъсне разговора, и изпраща децата в училище.

— Моля за извинение — казва Матерн, — но трябва да поговорим за вашите сексуални навици. Ние ще спим в едно и също легло. Ние с жена ми сме изцяло на ваше разположение. Отстраняването на половата неудовлетвореност е основен закон в общество като нашето. Чували ли сте за нашия обичай да правим нощни разходки?

— Страхувам се, че...

— В гонада 116 не се затваря нито една врата. Никой от нас няма ценни предмети и сме добре подготвени в обществен план. Имаме обичай нощем да ходим по другите жилища. Така постоянно си сменяме партньорите: обикновено жените остават вкъщи, а блудстват мъжете, макар това да не е абсолютно правило. Всеки от нас има винаги достъп до който и да е друг възрастен член на нашето общество.

— Странно — казва Гортман. — Предполагах, че в общество, в което живеят заедно толкова много хора, по-скоро следва да се развива преувеличен култ към уединение, отколкото такава хиперболизирана свобода.

— През първите години на съществуването на гонади тенденцията към уединяване е имала много привърженици. Но с течение на времето тази тенденция напълно е угаснала. Боже, благослови ни! Отстраняването на половата неудовлетвореност е наша главна цел, иначе би се получило напрежение. Обособяването е равнозначно на полова неудовлетвореност.

— Значи можете да отидете в което и да е жилище в това огромно здание и да преспите...

— Не в цялото здание — прекъсна го Матерн. — Само в своя град-блок. Ние сме противници на извънградските нощни разходки. — Той тихо се смее. — Наложихме си няколко дребни ограничения, за да не ни омръзне свободата.

Гортман гледа Принсипеса. Костюмът ѝ се състоеше от превръзка на бедрата и метална чаша на лявата гръд. Тя бе слаба, но с великолепно телосложение и въпреки че майчинството ѝ бе приключило безвъзвратно, тя не беше изгубила нищо от очарованието на младостта. Матерн се гордееше с жена си.

— Не искате ли да огледате зданието?

Те излизат. Вече на вратата Гортман галантно се покланя на Принсипеса. В коридора гостът произнася:

— Виждам, че семейството ви е по-малобройно от нормата.

Това бе скандална, невежлива забележка, но Матерн показва максимум търпимост към чуждоземния си колега.

— Навярно щяхме да имаме още деца, но ножът на хирурга направи жена ми безплодна. Това бе тежък удар за нас.

— Тук винаги ли са ценили големите семейства?

— Ние ценим живота. Сътворяването на нов живот за нас е висша добродетел. А предотвратяването му — най-големият грях. Ние всички обичаме нашия многолюден свят. А вие, изглежда, ни съжалявате. Нима правим впечатление на нещастни?

— Струва ми се, че вие сте учудващо приспособени към този живот — каза Гортман, — независимо от това, че сте толкова много и прекарвате целия си живот в този гигантски строеж. Вие никога не излизате от него, нали?

— Повечето от нас действително никога не излизат — съгласява се Матерн. — Лично аз много пътешествам; социопрограмистът се нуждае от по-широка перспектива. Но Принсипеса например никога не се е спускала по-долу от 300-ия етаж. И защо ли ѝ трябва да ходи някъде?

— И всички сте щастливи?

— Почти всички.

— Значи има изключения? — пита Гортман.

— Това са безумци — отговаря Матерн. — В нашите среди се стараем да сведем до минимум жизнените конфликти. Както сами виждате — никога не отказваме на никаква молба. Никога и никому. Но понякога се случва някой да не може повече да понася нашия стил на живот. Тези хора се бунтуват, пречат на другите. Това е много печално.

— А какво правите с безумците?

— Разбира се, отстраняваме ги.

* * *

Матерн трябва да покаже на Гортман цялата гонада. Такава екскурзия ще отнеме няколко дни. Той е малко развълнуван, тъй като не познава добре цялото здание.

— Цялото здание — обяснява — е изпълнено със свръхнапрегнат бетон. Конструкцията се опира на централно носещо ядро с размери 200 квадратни метра. Първоначално се предлагаше да се разположат по 50 семейства на етаж, но сега са средно по 120. Ние сме изцяло икономически независими, имаме собствени училища, болници, спортни площадки, домове за религиозна култура и театри.

— А храната?

— Имаме връзки със селскостопанските комуни. Сигурно сте видели, че 9/10 от сушата на този континент се използва за производство на продоволствие, че ние не заемаме плодородни земи за хоризонтални застройки, храна има винаги в изобилие.

— Значи вие зависите от комуните, които произвеждат храна?

— А кога жителите на градовете не са били зависими от фермерите? — пита Матерн. — На Земята не действа юмручното право. Ние сме единственият им пазар. А те за нас са единственият източник на продоволствия. Ние им правим и различни услуги, като например ремонт на колите им. Екологията на планетата е достигнала своя оптимум. Ние сме в състояние да изхраним още много милиарди хора. И, благослови ни, Господи, храним ги. Те се издигат нагоре.

Матерн разказва за климатизацията, за системата от шахти за придвижване и други подобни устройства.

— Всичко това е великолепно — казва в заключение Гортман. — Не мога дори да си представя как една малка планета със 75 милиарда население може въобще да оцелее, докато вие сте превърнали вашата В... В...

— В утопия — подсказва му Матерн.

— Точно това имах предвид — отговаря Гортман.

Те се заиздигат нагоре към жилищните етажи.

— Това е Рейкявик — обяснява Матерн. — Тук живее основно обслужващият персонал. Ние не искаме да създаваме предпоставки за класово разслоение. Но във всеки град преобладава някоя професионална група: инженери, научни работници. И всяка професионална група образува отделен клан.

— А осъществяват ли се контакти между отделните градове? — пита Гортман.

— Стараем се да ги развиваме чрез спортни състезания, обмен на студенти и редовни вечерни срещи на жителите на различните градове.

— А не е ли по-добре да се поощряват нощните извънградски разходки?

Матерн се намръщва.

— Предпочитаме собственото си обкръжение. Случайната сексуална близост с жители от другите градове е проява на слаб характер.

— Разбирам.

Те влизат в обширна зала.

— Това е спалнята на младоженците — обяснява Матерн. — На всеки пет или шест етажа се пада по едно такова помещение. Когато младите встъпят в брак, те напускат родния си дом и се пренасят тук. След раждането на първото дете им се предоставя собствено жилище.

— А откъде вземате стаи за тях? — учудва се Гортман. — Да разбирам ли, че всички стаи в зданието са заети? Възможно ли е смъртността при вас да е равна на раждаемостта, което значи...

— Смъртността до известна степен разрежда ситуацията. Ако умре един от партньорите, останалият жив преминава в спалнята за възрастни, като по този начин освобождава място за новото младо семейство. Прав сте обаче, че повечето от нашите младежи не намират квартира в зданието, тъй като прирастът на новите семейства е 2 процента, докато смъртността е много по-ниска. Строим нови градски гонади и преселваме там младоженците чрез жребий. Казват, че те трудно се приспособяват към новите условия, но това се компенсира с факта, че принадлежат към първите заселници. По този начин ние постоянно се смесваме чрез младежта си, като създаваме нови комбинации от обществени единици. Блестящо, нали? Вие навярно сте чели статията ми „Структурна метаморфоза на населението на градската гонада“?

— Разбира се — Гортман оглежда спалнята. Върху спалната платформа до тях се съвкупляват дванадесет двойки. — Толкова са млади... — произнася той.

— При нас половата зрелост настъпва много рано. Момичетата встъпват в съпругески връзки на дванадесет години, а момчетата — на

четиринадесет. След година се появява първото дете, да ни благослови Господ.

— И никой ли не се опитва да контролира прираста?

— Да се контролира прирастът? — шокиран от неочакваното богохулство, Матерн нервно се хваща за гениталиите си. Няколко копулиращи се двойки с учудване вдигат глави. Някой хихика. — Моля ви никога да не употребявате тези думи — с жар заговаря Матерн. — Особено в присъствието на деца. Ние... ние никога не говорим така, дори не смеем да си го помислим...

— Но...

— Животът за нас е светиня. Създаването на нов живот — благословение. Размножаването е почитта и уважението на човека към Бога. — Матерн се усмихва. — Да си човек, значи да решаваши всички проблеми с усилията на мисълта, нали? Допускам, че бихме могли да се ограничим до естествения прираст, но това би било едно нещастно решение. Напротив, както сам се убедихте, ние победоносно посрещаме проблемите на размножаването. Размножаваме се с радост, числеността ни ежегодно нараства с три милиарда, като за всеки от нас се намира място и храна. Малко умират, много се раждат и светът се изпълва. Бог е велик, животът е богат и прекрасен. Както сам виждате, ние сме щастливи. Надраснали сме детската потребност за изолация един от друг. Защо да излизаме навън? Защо ни са горите и пустините? За нас гонада 116 е Вселената. Зловещите предсказания на пророците не се сбъднаха. Нима можете да ми възразите нещо? А сега да вървим, ще ви покажа училището.

Матерн е избрал училището в работния район на Прага. Още пред вратата стават свидетели на много неприятен инцидент. При тях дотичва млада, невзискателна към външността си жена, със сива бедрена превръзка. Бременността ѝ е очевидна. Косите ѝ са разрошени.

— Помогнете ми! — крещи тя. — Мъжът ми се е побъркал!

Треперейки, тя се хвърля в обятията на Гортман. Гостът е смутен. След нея тича млад, не повече от двадесетгодишен мъж с хлътнали скули и кръвясали очи. В ръцете си държи запалена горелка.

— Проклетата вещица! — мърмори той. — Блудници, блудници безкрай. Вече имаме седем, ето ти осмия... Да се побъркаш!

Матерн е изплашен. Той отскубва жената от Гортман и трескаво бута госта към вратата на училището.

— Кажете там, че тук има побъркан — казва той на Гортман. — Нека незабавно да тичат на помощ!

Той е вбесен, че Гортман се е оказал свидетел на такава нетипична сцена, и би искал да го отведе оттук колкото е възможно по-бързо. Младата жена, все още трепереща, се крие зад гърба на Матерн.

— Бъди разумен, млади човече! — назидателно произнася Матерн. — Цял живот си прекарал в гонадата, нали? Разбираш, че размножаването е благословено. Защо искаш да отритнеш основите, по които...

— Махни се от нея или ще те изгоря!

Младежът маха с горелката пред лицето на Матерн. Матерн прави внезапна крачка встрани и младежът се хвърля върху жената. Тя отскача неловко и огънят прогаря дрехата ѝ. Оголва се бяло тяло, прекосено от една червена ивица. Жената се хваща за издутия си корем, пада и започва неистово да крещи. Младежът отблъсква Матерн и се цели с горелката в хълбока на жената. Матерн се опитва да го хване за раменете, но младежът е по-силен. Матерн успява да му извие ръката и горелката само овъглява пода. Младежът изпуска горелката и с проклетия се хвърля върху Матерн, налагайки го с всичка сила с юмруци.

— Помощ! — вика Матерн. — Помощ!

В коридора се изсипва тълпа ученици на възраст от осем до единадесет години. Пеейки химн, те настигат безумеца. След минута той почти не се вижда под подвижната маса тела, които пребиват нещастника. Към тях се присъединява подкрепление от съседните класове. Раздава се вой на сирена и пронизителна свирка.

— Полиция! Разотивайте се! — гърми по мегафона гласът на учителя.

Появяват се четирима души в мундири и незабавно овладяват ситуацията. Ранената жена лежи и стене, като се държи за хълбока. Безумецът е в безсъзнание: избито е едното му око и цялото му лице е в кръв.

— Какво е станало тук? — пита един от полицаите. — Кои сте вие?

— Чарлз Матерн, социопрограмист, 799-и етаж, Шанхай. Този човек е полудял. Хвърли се върху бременната си жена с горелка, а след това нападна и мен.

Полицаяте се опитват да вдигнат на крака безумеца, но не успяват. Старшият полицаи като латерна изрежда присъдата:

— Обвинява се в злодейско нападение на жена в зряла възраст, носеща още нероден живот, обявявам присъдата ликвидация... да се приведе в изпълнение незабавно! Да се хвърли в Спуска!

Те се отдалечават, влачейки безумеца със себе си. Появяват се лекари, които внимателно се навеждат над лежащата жена. Децата с песни на уста се връщат в класните стаи. Никанор Гортман е потресен. Матерн го взема под ръка.

— Всичко е наред — живо шепне той. — Такива неща понякога се случват. Но шансът да се види това е едно на един милион! Много нетипичен случай! Много нетипичен...

* * *

Слънцето залязва. Западната фасада на съседната гонада блести с пурпурни ивици. Никанор Гортман седи в тишината, обядва със семейство Матерн. Дикторът от вечерните новини припомня за нещастното произшествие на 108-ия етаж.

— Раните са се оказали повърхностни — казва той. — Плодът не е пострадал.

— Благослови Боже — шепне Принсипеса.

Матерн е потиснат. Произшествието на 108-ия етаж му е развалило така добре започналия ден. Въпреки това той е уверен, че е показал на Гортман вътрешната хармония и сплотеност в живота на гонاداتа. А сега той ще позволи на госта да изпита един от методите за минимизация на човешките конфликти, така рушителни за гонадското общество. Матерн става.

— Настъпи време за нощни разходки, — обяснява той. — Аз излизам. А вие ще останете тук... с Принсипеса.

Той си дава сметка, че в такава ситуация гостът ще почувства поне малко обособеност. Гортман пък е малко смутен.

— На работа — казва Матерн. — Наслаждавайте се. Тук никой не отказва на никого правото на щастие. Изстребваме егоистите в зародиш. Моля! Което е мое, то е и твое! Съгласна ли си с мен, Принсипеса?

— Разбира се — казва жена му.

Матерн излиза от стаята, бързо се движи по коридора, влиза в асансьора и се спуска на 770-ия етаж. Когато излиза от асансьора, чува гневни викове и се вцепенява от страх да не се забърка в някаква мръсна история, но за щастие не се появява никой. Той продължава по-нататък. Минава покрай черната врата на Спуска и внезапно осъзнава къде се намира. И веднага, без предупреждение, в ъглите на паметта му изплува лицето на неговия по-голям брат Джефри, недоволен злодей и егоист, който полетя надолу, в същия този Спуск; Джефри, който не искаше да се приспособи и който трябваше да бъде хвърлен в Спуска. На Матерн му прилошава и той се хваща за първата попаднала му дръжка, за да не падне.

Вратата се отваря. Матерн влиза. Той никога още не е блудствал на този етаж. В креватчетата спят пет деца, а на платформата — мъж и жена, и двамата по-млади от Матерн. Матерн се съблича и ляга до жената. Той я докосва по бедрата, след това по гърдите. Жената отваря очи и Матерн казва:

— Здравсти. Аз съм Чарлз Матерн от 799-ия етаж.

— Гина Бурка — казва младата жена. — А това е моят мъж, Лени.

Лени се събужда, забелязва Матерн, кима с глава, обръща се на другата страна и отново заспива. Матерн трепери от обхваналото го желание и стене от наслаждение в минутата, когато напълно навлиза в нея. „Благослови Боже“, — мисли той. Това беше наистина щастлив ден от 2381 година. И ето че вече завърши.

АТАВИСТИТЕ

Джейсън Квиведо живее на най-ниския 761-ви етаж в Шанхай. Следващият под него 760-и етаж е вече в Чикаго, където не подобава на един учен да живее. Жена му Микаела често му натяква, че скромното им положение в Шанхай е пряко отражение на качеството на неговата работа.

Повечето от работното си време Джейсън прекарва в Питсбърг, където са архивите. Той е историк и му се налага да се рови в документи и записи. Той прави изследванията си в малка камерка на 185-ия етаж на гонадата, почти в центъра на Питсбърг. Той считаше, че да има кабинет, е въпрос на професионален престиж. Така и каза, когато му се наложи да натисне нужните пружини, за да се сдобие с кабинет.

Истината обаче беше в това, че ако не се спасяваше ежедневно от Микаела и петте деца, той просто не би издържал. Натрупващото се разстройство и унижение би могло да го застави да извършва антиобществени постъпки, а може би даже и насилие. Ако под един и същ покрив живеят над осемстотин души, е необходима абсолютна обществена хармония. Той разбираше, че ако излезе от себе си просто ще го хвърлят в Спуска и ще го превърнат в енергия.

Джейсън беше нисък на ръст, имаше светлозелени очи, редеещи руси коси и приятен глас.

— Твоята външност е измамна — му каза миналото лято възхитителната Меймлон Клавер, — такива като теб са подобни на спящ вулкан. Вие избухвате внезапно, страстно и изумително.

Той предполага, че тя е права, и се бои да не изпадне в такава ситуация. Влюбен е безнадеждно в Меймлон, но не се осмелява да я докосне. Мъжът ѝ е знаменитият Сигмунд Клавер, който макар и още да няма петнадесет е признат за един от градските лидери. Джейсън не се страхува, че Сигмунд ще е против. Не се страхува и от това какво ще каже самата Микаела. Той знае правата си. Просто той се страхува от Меймлон. И най-вероятно се бои от самия себе си.

„Само за справки. Градски полови излишества. Всеобща полова достъпност.

Намаляването на собственическите бракове, край на концепцията за нарушение на съпружеската вярност. Нощните блудници — кога правата им са станали обществено узаконени? Половият живот като панацея. Половият живот като компенсация за влошеното качество на живот в градски условия.

Въпрос: действително ли се е влошило качеството на живота с победата на градската система?

(Внимание! Пази се от Спуска!) Разделение на половия живот и производство на потомство. Значение на максималния обмен на партньори в свръхплътната цивилизация.

Проблем: има ли нещо в момента, което е под забрана, и какво именно? Да се провери табуто за междуградската проституция. Да се проконтролира фактът на всеобщата достъпност в съвременната литература.

Въпрос: Дали градските нрави са аморални, постморални или безнравствени?“

Такива мисли Джейсън записва на диктофон, когато му дойдат на ум. А именно те му хрумнаха по време на нощно блудстване на 155-ия етаж в Токио. Той лежеше до една набита брюнетка на име Гретъл, когато му хрумнаха куп идеи. Няколко минути той я галеше и тя, дишайки страстно, вече изгаряше от желание; тазът ѝ се задвижи нагоре-надолу, очите ѝ се присвиха и се превърнаха в тъмни цепки.

„Извинявай, — каза той тогава и се протегна към микрофона през нейните бурно треперещи гърди. — Трябва да запиша нещо.“ Като включи микрофона към входа на квартирния информтер, той натисна копчето за включване на записа в изследователския си кабинет в Питсбърг. След това, мърдайки устни и мръщейки се, започна да диктува записките си.

Той често ходеше да блудства, но не само в района на Шанхай. Джейсън имаше смелостта дръзко да пренебрегва традициите: по време на нощните разходки всеки трябва да остава близо до своя дом. Никой няма да го накаже за това, тъй като то е нарушение на общоприетите обичаи, но не и на градските закони. Никой няма да го осъди открито.

В своите блудни нощи той се качва с асансьора далече в дълбините на зданието, за да попадне в такива градове като Питсбърг или Токио, в мръсната Прага или в мърлявия Рейкявик. Той бута врати, на които според закона няма ключалки, и ляга в постелите с непознати жени, миришещи на кухня. По закон те трябва да му се отдават. „Аз съм от Шанхай“ — казва той и те — „Ооо!“ — изпадат в благоговение, а той кръвожадно и презрително им се нахвърля, перчейки се от съзнанието за собственото си превъзходство.

Гърдестата Гретъл търпеливо чака, докато Джейсън най-накрая свърши със своите занятия и отново се притисне в нея. Мъжът ѝ, натъпкан с някакъв местен алкохолен бълвоч или, възможно е — даже с наркотик, лежи на далечния край на постелята, игнорирайки жена си и Джейсън. Големите тъмни очи на Гретъл сияят от възторг. „Вие, шанхайските момчета, умеете да ни завъртите главата“ — казва тя и те стремително се отдават един на друг в общ необуздан порив.

Вкъщи той се връща късно. Микаела спи или се прави на заспала. Тя е дългокрака, смугла жена на двадесет и три години, все още привлекателна, макар на лицето ѝ да започват да се появяват бръчки — твърде много се мръщи. Тя лежи полуразсъблечена, дългите ѝ блестящи коси разхвърляни на възглавницата. Гърдите ѝ са малки, но съвършени; мимоходом Джейсън ги сравнява с вимето на Гретъл от Токио. Той е женен за Микаела вече девет години. Някога силно я обичаше, докато не откри на дъното на душата ѝ неразтворимата утайка на мъчителна заядливост.

Микаела се усмихва в себе си и със сънно движение отмята косите от лицето си. Тя има вид на жена, която току-що е получила пределно удовлетворяващо полово наслаждение.

Джейсън няма понятие навестявал ли я е в негово отсъствие някой блудник, но разбира се, няма право да пита. („Да потърси доказателства? Петна по постелята? Следи по бедрата? Не бъди варварин!“) Той знае: даже никой да не е идвал при нея тази нощ, тя ще се постарее да създаде впечатление, че някой е бил, а ако някой е идвал и ѝ е дал само умерено удоволствие, тя ще се усмихва така, все едно че е била в обятията на самия Зевс.

Той ляга до жена си и заспива.

Сънува, че Микаела е осъдена за антиобществено поведение. Хвърлят я в Спуска. Меймлон Клавер му изразява съболезнования.

„Бедният Джейсън“ — шепне. Тя има прохладна бяла кожа, тънки черти на лицето; от нея излиза аромат на мускус; пълна е със самообладание. Още няма седемнадесет години, как може да е така недосегаемо свършена? „Помогни ми да се избавим от Сигмунд и ние ще принадлежим един на друг“ — казва тя. Очите ѝ са ярки, закачливи, подбуждащи го да стане неин избраник. „Джейсън... — шепне тя — Джейсън, Джейсън, Джейсън...“ В гласа ѝ има нежност, тя гали тялото му...

Целият в пот, треперейки от ужас, Джейсън се събужда, като едва не изпада в непотребен екстаз.

„Боже мой! — мисли той. — Боже мой, боже мой! Не съм искал това. Това е моето подсъзнание. Моето чудовищно подсъзнание, освободено от оковите“. Той заспива отново и този път сънува безобидни сънища.

На сутринта момчетата стремглаво хукват за училище, а Джейсън се готви да отива в своята лаборатория.

Изведнъж Микаела отбелязва:

— Нима не е знаменателно, че ти, когато отиваш на работа, се спускаш надолу, а Сигмунд Клавер се издига нагоре към Луисвил?

— Господи, какво искаш да кажеш с това?

— Виждам символично значение в това.

— Символичен боклук. Сигмунд е градски администратор и се намира там, където са всички администратори. Аз съм историк и се спускам при историците.

— Нима не би искал да се преместиш в Луисвил?

— Не.

— Нима нямаш самолюбие?

— Нима ни е лошо тук? — пита Джейсън, едва сдържайки се.

— Защо Сигмунд направи кариера още на 14 или на 15 години, а ти си вече на 26, а все още си многообещаващ?

— Сигмунд е честолюбив — спокойно отговаря Джейсън, — а аз не. Възможно е да е наследствено. Боже мой, какво лошо има в моята кариера? Какво му е лошото, че живеем в Шанхай?

— Един етаж по-надолу и ние бихме живели в...

— В Чикаго. Мога ли най-накрая да вървя?

Със спускането на асансьора надолу Джейсън чувства успокоителната надеждност на зданието около него. Гонадата е цял

свят. Той никога не е бил зад нейните предели. И за какво? Семейството, приятелите, целият му живот е тук, в града. Доколкото му е известно, никой не е напускал града, с изключение на тези, на които по жребий се пада да се преселят в новооткритата преди месец гонада 158 и които, разбира се, никога няма да се върнат обратно.

Това е великолепно система. Като историк, имащ привилегията да използва записки от догонадската епоха, той по-добре от другите разбира колко е съвършена. Той си представя хаоса, който е царял в миналото. Ужасяващата свобода, това е отвратителната необходимост да се прави избор. Несигурност. Безпорядък. Липса на план. Безформеност на съдържанието и на смисъла на живота.

Джейсън достига до 185-и етаж и преминава по сънните коридори на Питсбърг към своя кабинет. На масата лежат пет малки, блестящи кубчета, всяко от които може да вмести съдържанието на няколко библиотеки. Вече две години той работи с тези кубчета. Темата му е „Гонадата като социална еволюция; характеристика на нравите, определяни от обществената структура“. Той се опитва да докаже, че преходът към гонадското общество е предизвикал фундаментални промени в човешката психика. Във всеки случай на психиката на западния човек, който е придобил азиатски черти на характера, докато предишните агресивни индивиди са се приспособили към условията на средата.

Джейсън предполага, че е открил значително явление.

Когато разказа на Микаела за своята тема, тя се отнесе с пренебрежение.

— Значи ти се каниш да напишеш цяла учена книга за това, че хората живеещи в различни градове, са различни? Че поведението на гонадските хора се различава от поведението на жителите на джунглата? Аз бих могла да докажа това с шест изречения.

Колегите му също не проявиха ентузиазъм, когато предложи темата на служебното съвещание, въпреки че беше положил много усилия да отстрани препятствията.

Джейсън преглежда паметните записки и избира кубче. Пронизва го нещо като екстаз, когато се материализират сцените от древността. Той се накланя към микрофона и започва да диктува.

„Къщи и улици. Хоризонтален свят. Индивидуални семейни кутийки-убежища: «Моят дом е моя крепост.» Фантастика! Трима

души, заемащи не по-малко от хиляда квадратни метра площ. Пътища. Трудно е да разберем идеята за пътищата. Те приличат на разклоняващи се коридори. Частни екипажи. Накъде се носят всички? Защо така бързо? Защо не си стоят вкъщи? Ето сблъскване. Кръв. Глава пробива стъклото. Ето отново сблъскване. Врязва се в тълпата. Тъмна гореща течност тече по улицата. Разгарът на деня, пролет, голям град. Улични сцени. Кой е този град? Чикаго? Ню Йорк? Истанбул? Кайро? Хора, движещи се в откритото пространство. Калдъръмени улици за пешеходци, за коли. Мръсотия. Да наложим градуираната решетка: само в този сектор, в отсек, широк 8 и дълъг 80 м, има 10 хиляди пешеходци. Лакът до лакът. Коли се движат по улиците. Добрият стар хаос. Главният стремеж е да се получи нещо. Частно потребление. Обмен на пари за стоки. Имали ли са нужда от това, което са получавали? Къде са дявали всичко това?“

* * *

Това кубче не съдържа нищо ново за него. Джейсън е виждал такива сцени и по-рано. Даже и по-впечатляващи. Той е целият напрегнат. Пот се лее на ручей от него и в същото време се стареа да разбере света, в който хората са могли да живеят където поискат, да пътешестват пеша или с коли по откритото пространство, където няма нито планиране, нито ред, нито ограничения. Той трябва два пъти да преобразува въображението си: необходимо му е да види този свят отвътре, като че ли живее в него, а след това трябва да се опита да види гонадското общество такова, каквото би изглеждало на някого, пренесен направо от XX век. Той си представяше как биха се чувствали древните в гонада 116. Те биха казали, че това е кошмарно място, където хората водят в ужасна теснота растителен живот; където невероятно се поощрява размножаването за славата на божество, изискващо все нови и нови почитатели. Но за него животът в гонадата съвсем не е ад. Нима сега не съществува „хомо гонадус“ — спокоен, приспособен, напълно удовлетворен човек.

Всички тези въпроси той смята да изследва интензивно, преди да напише книгата. Но колко е трудно, колко безкрайно трудно е да улови нюансите от гледна точка на съвременния човек.

Джейсън се опитва да разбере шума, повдигнат в древния свят по повод на пренаселеността. Разбира се, той знае, че човечеството би могло много бързо да запълни цялата планета, ако продължи да се разпространява хоризонтално. Но защо са били толкова разтревожени от бъдещето? Не са ли могли да видят преимуществата на вертикалния начин на живот!

„Не, не! Само така изглежда — казва си той — Те не са виждали тази възможност. Вместо това са си говорили за ограничаване на раждаемостта. Нима не са виждали, че такова ограничение може да се постигне само от тоталитарен режим? Вие ще кажете, че ние имаме репресивно общество. Но какво общество бихте построили вие, ако не се бяха развили гонадите?“

Гласът на древния човек отговаря:

„Ние по-скоро бихме предпочели ограничение на раждаемостта и пълна свобода във всичко друго. Вие сте оставили свободата на размножаване, но това ви е струвало всички други свободи. Нима не виждате?...“

„Вие не виждате — възразява Джейсън, — че обществото трябва да поддържа своя импулс, използвайки даденото му от бога плодородие. Ние сме намерили начин да обезпечим за всеки на Земята жилище, да поддържаме популация, която е десет, а може би и двадесет пъти по-голяма от тази, която се е смятала за максимална. А тези милиарди животи, които никога не биха се появили на бял свят при вашата система? Нима това не е ултимативно потискане, не е забрана за живот?“

„А нравствено ли е да им се позволи да съществуват, ако най-доброто, на което могат да разчитат, е кутийка в кутията?“

„Аз не виждам дефекти в нашия живот. Ние виждаме осъществяване на желанията си във взаимодействие с човешката среда. Защо ми е да пътувам в Китай или в Африка за удоволствие, ако мога да ги намеря в рамките на едно здание? Във ваши дни са пътували всички, а днес — никой. Кое общество е по-стабилно? Кое е по-щастливо?“

„А кое е по-хуманно? Нима не е в нашата природа да търсим, да се борим, да получаваме?“

„А вътрешното търсене? А изследването на вътрешния живот?“

„Нима не виждате?...“

„Не, вие не виждате...”

„Ако само бяхте чули...”

„Ако вие бяхте чули...”

Но Джейсън не вижда. Не вижда и представителят на древния свят. И никой от тях няма да чуе. Между тях няма контакт. Още един унил ден губи Джейсън, борейки се със своя неподатлив материал. Когато вече се готви да си тръгва, си спомня за записките, които направи предишната нощ. В новите опити да навлезе в изчезналото общество той ще изучи древните полови отношения.

Джейсън изключва своите апарати. Кубчетата ще го чакат на масата, когато утре отново се върне в кабинета си.

Той се връща вкъщи, при Микаела.

Тази вечер Квиведо имат гости: Майкъл — брат близък на Микаела, и неговата жена Стесин. Майкъл е програмист, той и Стесин живеят в Единбург, на 704-тия етаж. Джейсън счита компанията им очарователна, макар че изумителното сходство между шурей му и Микаела сега го вълнува и тревожи. Майкъл обича да носи коси до раменете и е само с един сантиметър по-висок от стройната си сестра. Те, разбира се, са само разнояйчни близнаци, но въпреки всичко чертите им са почти идентични. Те даже се мръщят или дразнещо се усмихват в едно и също време. Джейсън трудно ги различава, докато не застанат един до друг. Те даже застават по еднакъв начин, отметнали глави назад. И тъй като гърдата на Микаела не е висока, има възможност да ги объркаш в профил и даже в анфас.

Сега Джейсън чувства полово влечение към шурей си. Това е естествено, като се има предвид физическото въздействие, което Микаела оказва на мъжа си.

Гледайки през цялата стая полуобърнатата към него Микаела, нейния гол и гладък гръб, малките полукълба на гърдите ѝ, появяващи се под ръката ѝ когато се протяга към нишата на информтера, той изпитва настояща необходимост да отиде при нея и да я погали.

„А ако това беше Майкъл? И ако, прокарайки ръка по гърдите, открие, че те са равни и твърди? А ако те паднат страстно сплетени и неговата ръка, плъзгаща се по бедрата не открие възбуждащата скрита цепнатина, а свободно висящата мъжка плът? Да я... го обърне? Да раздели двете бели мускулести части?...“ Въображението на Джейсън се развихря. Само в лекомислените и грубовати дни на детството си той не подбираще половите си контакти, в това число и със своя пол. Не, не, той няма да си позволи това. В гонадата, където всичко е еднакво позволено, наказание за такива неща, разбира се, нямаше. Много го правеха. И по всичко личеше, че Майкъл също. Ако Джейсън поиска Майкъл, трябва само да го помоли. Да се отказва, е грех. Но той няма да го помоли. Джейсън с всички сили се бори с изкушението.

„Не е добре един мъж толкова да прилича на жена ми. Дяволско видение. Но защо толкова силно му се съпротивлявам? Ако го искам, защо да не го взема? Но не. Ако наистина исках... Не, това е необяснима тяга — само отзвук на желанието към Микаела.“

Но фантазията му отново се разиграва... Той и Майкъл — страстно оплетени: полуразтворени и притиснати устни... Видението е толкова ярко, че Джейсън става рязко, като при това обръща чашата вино, донесено от Стесин, и в същото време, докато Стесин с ловко движение подхваща чашата, той прекосява стаята, зашеметен от острата издатина, издуваща плътните му зелени със златно шорти. Той се приближава към Микаела и поставя дланта си върху една от гърдите ѝ. Зърното ѝ е меко. Той се притиска към Микаела, захапвайки леко шията ѝ. Микаела приема равнодушно тези знаци на внимание и не спира програмирането на обема. Но когато той, все още в безразсъдство промъква лявата си ръка под саронга ѝ, преминава по корема и по слабините, тя недовошно раздвижва бедра и сърдито шепне:

— Стига! Не пред гостите...

В изстъпление той намира ароматните благовония и ги предлага на всички. Стесин отказва — тя е бременна. Пухкаво, приятно момиче, благодушно и лекомислено...

Джейсън смръква дълбоко и чувства вътрешно облекчение. Сега той може да погледне Майкъл, без да рискува да стане жертва на неестественото си влечение. Но грешните мисли още не са го напуснали.

„Подозира ли Майкъл нещо? Интересно как би реагирал, може би ще се посмее, ако му разкажа? А ако той ме помоли да се отдам, какво бих направил?“

Джейсън смръква още веднъж и роякът жужащи мисли се разсейва.

След малко обаче отново го овладява вълнуваща фантазия. Той вижда разтворените крака на Микаела, които се показват изпод лежащото, рязко клатецо се тяло на Майкъл; вижда детското, развълнувано лице, поглеждащо зад движещите се плещи.

Те чудесно са си прекарвали времето. Майкъл е първият, който я е познал. Може би на девет или на десет години. А може би и по-рано... Въображението му рисува картините на техните неловки

експерименти. "Другия път аз ще се кача върху тебе, Майкъл. О... О-ооо! Така е значително по-дълбоко... Мислиш ли, че го правим както трябва?... Хайде да опитаме по друг начин. Сложи си ръката тук... Целуни ме пак. Така... Ох, боли! О-о!... Така... чудесно... Така... така... още малко... още... о-ооооо!...

Да, чудесно са си прекарвали времето.

— Какво има, Джейсън? — достига до него гласът на Микаела.
— Изглеждаш като пиян.

С усилие на волята Джейсън се заставя да излезе от транса. Ръцете му треперят. Още едно дръпване. Не се случва толкова често да изпуши три парчета до обед.

Микаела е приготвила разкошен пир. Протеинови бифтеци, салата от кореноплоди, пищен пудинг, сосове, рибена супа. Нищо рекомбинирано или отчасти синтетично. Следващите две седмици ще им се наложи да се хранят по-ограничено, докато не покрият дефицита в своя бюджет. Джейсън скрива раздразнението си. Майкъл винаги яде много, когато е у тях. А Майкъл е тук най-малко пет пъти в годината и винаги за него се готви пиршество. Подозренията на Джейсън се събуждат отново. „Не става ли между тях нещо тайно? Не тлее ли досега страстното детско увлечение? Да допуснем, че съвкуплението на дванадесетгодишни близнаци е доста пикантно, но следва ли да продължават и сега, когато са по на двадесет и три и вече са женени? Майкъл — любовникът в моето легло?“ Джейсън се сърди на себе си. Не му стига че е измъчен от идиотските си хомосексуални влечения към Майкъл, но сега се мъчи с видения за кръвосмесителни „занимания“ зад гърба му, което отравя часовете на почивката му.

„И какво, ако се съвкупляват? Нищо обществено осъдително няма в това. Търсете наслаждение където искате. И в «цепката» на сестра си, ако толкова ви сърби. Не! Нека Микаела да е достъпна за всички мъже на гонада 116, само не и за нещастния Майкъл! Нека половият му член стане такъв, че тя да не го усеща както трябва... Ах! Бъди реалист, — казва си той. — Кръвосмесителните забрани имат смисъл там, където не действа естественият отбор. А впрочем те може би никога не са се съвкуплявали“... Той се удивлява колко непристойност е избуяла в него за последно време. „Това е заради търканията с Микаела, — решава той, — нейната студенина ме принуждава да заемам всякакви неудовлетворителни пози. Ама че

кучка! Ако не престане да ме дразни, аз... Какво аз? Освен да съблазня Майкъл и да й го отнема?“

Той се смее над сложността на собствените си планове.

— Какво забавно има? — пита Микаела. — Сподели го с нас, Джейсън.

Той смутено вдига очи: какво да й каже?

— Глупава мисъл, — импровизира той, — за теб и за Майкъл и за това, колко си приличате. Помислих какво ще стане ако при теб дойде блудник, а вие сте си разменили стаите. Той се вмъква под одеялото и открива, че лежи с мъж и...

Джейсън млъква, поразен от ужасяващата безсмисленост на казаното.

— Каква странна фантазия! — казва Микаела.

— Е, какво? — подхваща Стесин. — Сигурно блудника малко ще се учуди, а след това ще продължи да се съвкуплява с Майкъл. Не е ли така? Нали това е по-добре, отколкото да се прави скандал и да се мъкне някъде другаде. Какво толкова?

— Забравете за това — мърмори Джейсън. — Аз и сам знам, че е глупаво. Просто Микаела ме попита и аз ви разказах.

Следобед те прекарват два часа в мълчание. Малко преди полунощ Майкъл и Стесин си отиват. Едва гостите са си отишли, Микаела хвърля саронга и отправя към Джейсън зовящ, пълен със страст поглед. Но той, макар да знае, че не е добре да игнорира нейната безмълвна покана, е така потиснат, че предпочита да се спаси с бягство.

— Жалко — казва той, — имам безсъние.

Изразът й веднага се променя — отначало объркване, а след това — гняв. Джейсън бързо излиза, хвърля се към асансьора и като оловна тежест се спуска на 59-ия етаж. Варшава... Той влиза в непозната квартира и вижда там непозната жена на тридесет години с пухкаво и охранено тяло, спяща сама на разхвърляна постеля. В стаята има не по-малко от осем деца, които са се скупчили в ъгъла на стаята. Той я буди.

— Джейсън Квиведо — представя се той. — Аз съм от Шанхай. В очите й се появява безпокойство.

— Шанхай? А може ли да сте тук?

— А кой е казал, че не може?

— Никой не е казал, — мисли на глас тя. — Но шанхайците никога не идват тук. Наистина ли сте шанхаец?

— Може би трябва да ви покажа идентификационната си карта? — сурово пита той.

Високомерния му тон пречупва съпротивата ѝ. Тя започва да се глези, сваляйки дрехите си, оправя косите си и изважда козметичните пулверизатори. Той ляга на постелята, а тя, предлагайки се, свива коленете си почти до гърдите си. Той я обладава грубо и нетърпеливо.

„Майкъл — мисли той при това, — Микаела, Майкъл, Микаела...“ Сумтейки, той с цялата си страст се предава на блудство.

Сутринта той започна нова серия изследвания, изискващи данни за половите излишества на древните народи. Както обикновено се съсредоточи на XX век, който считаше за кулминационен век на древната ера и следователно най-значителен, разкриващ целия комплекс от отношения и проблеми, насъбрали се до настъпване на гонадската индустриална ера. XXI не бе така полезен за него, защото подобно на всички преходни периоди бе хаотичен и безсистемен, а XXII го отвеждаше при съвременните отношения в началото на гонадската епоха. Затова XX век бе негова любима сфера на проучване.

Джейсън се старае да не изпада в историческо заблуждение. Макар XX век, наблюдаван от дистанцията на времето, да му изглежда цялостен, той разбира, че това е погрешна оценка, получена в резултат на твърде повърхностни абстракции. Определени, очевидни примери преминават като пътеводна нишка през няколко десетилетия, но той счита, че трябва да се отчита и възможността за натрупване на количествени изменения, обуславящи главните исторически скокове между десетилетията. Освобождаването на атомната енергия е създадо един такъв скок. Развитието на междуконтиненталния транспорт е оформило втори скок. В личната сфера противозачатъчните средства са довели до фундаментални изменения в сексуалните отношения — до революция без кръвопролития. Настъпването на психо-чувствителната ера с нейните специфични проблеми и постижения се отбелязало с още една голяма пропаст, отделяща края на века от всичко, което е било по-рано. Така 1910, 1930, 1950, 1970 и 1990 година заемат особено място в Джейсъновото пилообразно изображение на двадесетото столетие и при всяко предприемано от него моделиране на духа на века той представя необходимите доказателства за всяка дискретна субепоха.

Той има на разположение много доказателства. Съществуват много материали с огромно значение за епохите, предхождащи гонадската, които се пазят в подземни хранилища, чието местонахождение не бе известно на Джейсън.

Разбира се, Централният архив за факти (ако той действително е само един, а не комплекс от многочислени филиали, разхвърляни по целия свят) се намира извън пределите на гонада 116, а може би, както се опасява Джейсън, и извън пределите на Чипитското струпване. Не е там работата. Той може да изиска оттам всяка необходима информация и да я получи веднага. Номерът е да знаеш как и за какво искаш материалите.

Той достатъчно добре е запознат с източниците, за да направи разумен избор на материалите. Натиска клавишите и новите кубчета пристигат. Новини, филми. Телевизионни програми. Листовки. Ръкописи. Той знае всичко, което се отнася до сексуалните отношения и проблеми, записвано с позволени и непозволени средства — обикновени повести, кинохроника и нелегален поток „забранени“ еротични произведения. Джейсън използва и едните, и другите за постигане на обективната истина. После прави проучване на моралните кодекси, екстраполирайки съответните пропуски на законите, действащи през периодите на възход между субепохите. Ето например в законите на Ню Йорк се казва: „Лице, предумишлено показващо себе си или интимните си телесни части на обществено място или на каквото и да е място в присъствието на други, или принуждаващо друг към такова показване, се признава за виновен в...“ В какво? В щата Джорджия, научава по-нататък той, всеки спящ пътник, ако е в неприличен вид в купе с други лица е виновен и се наказва с глоба в размер на 1000 долара или с лишаване от свобода за 12 месеца. Законът на щата Мичиган пък заявява, че всяко лице, което подложи на медицински преглед което и да е лице от женски пол и при това му препоръча като необходимо и полезно да встъпи в полова връзка с мъж, и всеки, който не се явява неин съпруг, мъж, встъпващ в полова връзка с такава жена поради такава препоръка, ще бъде признат за виновен в углавно престъпление и наказан с лишаване от свобода за срок до десет години. Странно! А ето и нещо още по-странно: „Всяко лице, което познае похотта или встъпи в полова връзка с някакво животно или птица, се признава за виновен в педерастия.“ Не е за учудване, че са се изродили! А ето и още: „Който познае похотта с което и да е лице от женски или мъжки пол чрез задния проход или посредством езика или който осъществи сношение с мъртво тяло... две хиляди долара или пет години лишаване от свобода.“ А ето и най-

тъжните закони от всички: в щата Кентъки употребата на противозачатъчни средства е забранена под заплаха от глоба до петдесет долара или шестдесет дни лишаване от свобода, в Масачузетс който търгува, предлага или рекламира какъвто и да е инструмент или лекарство, или предмет за предпазване от забременяване, ще бъде осъден до пет години затвор или глоба от хиляда долара. Как? Да изпратиш в затвора човек за години за пикантно близане с език на собствената си жена, а за разпространението на противозачатъчни средства — толкова дребно наказание! „Постигналата ги съдба е заслужена — мисли той. — Странен народ — толкова лекомислено да се отнасят с тези, които се опитват да ограничат раждаемостта!“

Джейсън продължава изследването си с преглед на филми. Наблюдава се периодическо отслабване на забраните, особено в периода между 1920-а и 1930-а година и после през 1960-а. Плахите експерименти с откриването на бедрата бързо довеждат до оголване на гърдите. Снема се забраната на популярния сексуален справочник. Джейсън не вярва на това, което узнава. Душите им са били така стеснени! Така са пресичани влеченията им! А защо? И за какво? Разбира се, те са се стремили към свобода. Но в този тъмен век преобладават ужасяващите ограничения, с изключение на последните десетилетия, когато разрухата на обществото се превръща за тях в освобождаване. Джейсън отбелязва засилване на съмнителната моралност. Ето плашливите нудисти, срамежливите участници в разорителни оргии. Примирените ревнивци — жертви на съпругеска вярност. Джейсън поглъща половите концепции на двадесети век. Жената — собственост на мъжа. Награда за девственост. Странно, повече от странно! Но сякаш са се избавили от това. Опити на държавата да диктува правилата за полови отношения и да забранява определени актове. Ограничения даже при думите. Ето фраза от сериозна работа по социален критицизъм през XX век: „Сред многото значителни достижения през десетилетието най-последните солидни писатели имат свободата да използват думи като «ебане» и «путка» в своите произведения.“ Възможно ли е това? Какво значение се е влагало в тези обикновени думи?

Към края на деня той все повече се убеждава в значимостта на своите тези. През последните триста години са настъпили фундаментални изменения в сексуалния морал, но те не са следствие

само на културна традиция. „Ние сме се променили — казва си той. — Променили са ни и тази промяна е извършена на клетъчно ниво. Извършено е преобразование както на тялото, така и на душата. Те не са могли да допуснат или да поощряват развитието на нашето общество на всеобща достъпност. Нашето блудстване, нашата голота, нашата освободеност от забрани, отсъствието на неразумна ревност — всичко това вероятно им е било чуждо, безвкусно и отвратително. Даже тези, които са живели така, са го правили като протест против репресиите. Ние се различаваме съществено от тях.“

Уморен и удовлетворен, той напуска кабинета си един час по-рано. Когато се връща, не намира Микаела въщи. Децата са сами. Къде е тя? Дори бележка не е оставила. Може би е отишла на приказки?

— Къде е мама? — пита големия си син.

— Отиде на среща.

— Отдавна ли?

— Може би преди час-два.

Не става много ясно. Разтревожен, Джейсън разпитва жените на етажа, приятелки на Микаела. Те не са я видели. Момчето оглежда баща си и уточнява:

— Отиде на среща с мъж.

Джейсън раздразнено гледа сина си.

— Така ли каза? Какъв мъж?

Но момчето е изчерпало информацията си. Джейсън решава да позвъни в Единбург, защото се опасява, че е отишла на среща с Майкъл. Само да разбере там ли е. Дълго се колебае. Неистови видения преминават през ума му. Майкъл и Микаела оплетени, неразделно слети, възбудени, притиснати в обятията си в кръвосмесителна страст. „И може би всеки ден е така. Дали продължава отдавна? И всяка вечер тя идва при мен още топла и влажна от обятията му.“

Той вика Единбург и вижда на екрана Стесин, спокойна, напълняла. Не, разбира се, че я няма тук. А трябваше ли да дойде?

— Мислех, че ще намине...

— Последния път я видях, когато бяхме у вас.

Той се колебае. И едва в последния момент, преди да се изключи, изтърсва:

— Случайно да знаеш къде е Майкъл?

— Майкъл? На работа е. Интерфейс Крю 9.

— Уверена ли си?

Стесин го гледа с учудване.

— Разбира се. Къде другаде може да бъде? Смяната му е до шест и половина. — Стесин се смее. — Да не мислиш, че Майкъл и... Микаела...

— Разбира се, че не. Откъде ти хрумна? Просто си мислех, че ако... — той се колебае. — Добре, забрави това, Стесин. Когато си дойде, поздрави го.

Джейсън изключва връзката. Отчаян е, привиждат му се кошмари: дългите пръсти на Майкъл хващат гърдите на сестра му. Розовите ѝ пъпки стърчат между тях. Долепват носове: два огледални образа. Долепват езици. Не!... Искане му се да отиде в Интерфейс Крю 9, да намери Майкъл, ако наистина е на работа. А може би той опъва сестра си в някаква дупка? Джейсън се хвърля върху леглото, за да обмисли положението си. Опитва се да открие дали Микаела позволява на брат си да я яха. Той няма да позволи да попадне в клопката на обичаите на двадесети век. От друга страна, това е сериозно нарушение на правилата — да излезеш посред бял ден и да се отдадеш. „Ако тя иска Майкъл, нека той идва открито, като всички честни блудници, след полунощ, вместо да се крие и държи подло. Може би тя си мисли, че ще съм шокиран да разбера кой е любовникът ѝ, и иска да го скрие от мен? Но това е стократно по-лошо. В това има нотка на лъжа. Старомодно нарушение на съпружеската вярност — тайни срещи... Колко са жалки! Трябва да ѝ кажа...“

Вратата се отваря и Микаела влиза. Тя е гола под прозрачната наметка и има оживен и раздърпан вид. Усмивка се на Джейсън. Зад усмивката ѝ той долавя скрита неприязън.

— Струва ми се, малко позакъснях? Съжалявам.

— Откъде идваш?

— От Сигмунд Клавер.

Джейсън е изумен, но чувства облекчение. „Какво е това? Блудстване през деня? По женска инициатива? Слава богу, че не е Майкъл. Ако не лъже.“

— Сигмунд? — пита той. — Защо Сигмунд?

— Аз го навестих. Нима децата не ти казаха? Той имаше малко свободно време и аз го посетих. Трябва да ти кажа, че получих безкрайно удоволствие. Той е изкусен партньор. Това не ни е за първи път, но сега бе най-хубаво.

Тя излиза изпод душа и започва да къпе децата. Не обръща никакво внимание на Джейсън. Той унило съзерцава голото ѝ гъвкаво тяло. Лекциите по гонадска сексуална етика отдавна се изпариха от главата му и той обидено присви устни. Трудно му бе да превключи от съмненията за кръвосмесителна любов на връзката ѝ със Сигмунд. „Тя тича след него? Дневно блудстване? Ако има съвест? Прави го изключително напук на мен, — казва си той. — Да ме раздразни и разсърди. Да ми покаже колко малко знача за нея. Използва пола си като оръжие против мен... Но у Сигмунд би трябвало да има повече здрав смисъл. Човек с такова положение, а нарушава обичаите. Може би Микаела го развращава. Това тя го може. Даже с мъж като Сигмунд. Ама че кучка!“

Внезапно забелязва, че го гледа с блестящи очи, с разкривена в злорада усмивка уста. Сякаш го предизвиква на бой.

„Не, Микаела, аз няма да играя на тази игра...“ и непринудено пита:

— Какво имаме днес за обед?

Следващия ден той започна разшифровка на кубчето с филмови записи от 1969 година, комедии за две калифорнийски двойки, решили да си разменят през нощта съпругите, но после открили, че им липсва смелост за това. Джейсън е заинтригуван от абсолютната странност на характерите им, тази показност, душевните им мъки по такъв тривиален повод — с кого да преспят, и страха им на финала. Защо са така сковани? Боят се от нежелателна бременност? От заразна болест? Не, счита той, филмът очевидно е заснет след венерическата ера. Може би за тях удоволствието е в страха. Но страх от какво? Родово наказание за нарушаване на монопола на брака? Така трябва да е — прави заключение Джейсън. Те се страхуват от законите, забраняващи извънбрачни връзки.

Наблюдавайки лудориите им, той изведнъж си представя Микаела в контекста на буржоазния морал на XX век. Не срамежлива глупачка като тези четиримата от филма. Безсрамна, предизвикателна, опияняваща се от посещенията си при Сигмунд, използваща пола като оръжие против фаворитизма на своя мъж — обичай, присъщ на XX век и далечен от света на гонадата. Само който счита пола за стока би направил това, което направи Микаела. Тя повторно изобрети нарушението на съпружеската вярност и я пусна в обращение в общество, в което тази идея няма смисъл. Джейсън изпита силен гняв. Защо от 800 хиляди души, живеещи в гонада 116, на него се падна социално болна жена?

„Тя разбира, че ме дразни не интересът ѝ към собствения ѝ брат, а това, че флиртува с него. Отива при Сигмунд, вместо да чака той да дойде при нея сам. Разврат, варварство! Ще ѝ покажа! Знам как да изиграя глупавата и садистка игра!“

Той напуска кабинета си преждевременно. Асансьорът го издига на 787-ия етаж. Пред квартирата на Сигмунд и Меймлон Клавер внезапно му се завива свят и едва не пада. Толкова се изплашва, че е почти готов да се откаже и да се върне. Той се бори със себе си, като се мъчи да потисне неувереността си. Мисли за хората от филма. Защо се

страхува? Нали Меймлон е само още една дупка. Той вече е имал стотици такива привлекателни като нея. Но тя е особено желана...

Тя може да ме постави на място с няколко остроти. И все пак я желая. Отказвах си това удоволствие толкова дълго, докато Микаела безсрамно тича при Сигмунд посред бял ден. Кучка. Но защо страдам? В гонاداتа не е прието да се разстройваш. Искам Меймлон въпреки всичко.

И Джейсън отваря вратата.

Квартирата на Клавер е празна. Само детето играе в нишата.

— Меймлон — вика я той. Гласът му пресеква.

Екранът светва и се появява програмираното изображение на Меймлон:

— Здравейте! Ще си бъда вкъщи след 15.00. Спешни съобщения...

Джейсън сяда и чака.

14.50. Влиза Меймлон, водеща за ръка детето. Джейсън става, гърлото му е пресъхнало. Тя е облечена семпло в бяла туника и има разрошен вид. А защо не. Джейсън!

— Джейсън? Случило ли се е нещо?

— Искях само да ви навестя... — казва той, като едва познава гласа си.

— Изглеждаш странно. Болен ли си? Да ти дам нещо? — Тя сваля туниката и я захвърля под душа. Остава по тънка като паяжина ризка. Джейсън обръща глава, заслепен от ослепителната ѝ голота и докато тя сваля и ризката и слага домашното си халатче, погледът му блуждае из квартирата. Тя отново произнася:

— Нещо не си на себе си.

Джейсън объркан форсира събитията.

— Меймлон, позволи ми да те опъна!

Тя учудено се смее.

— Още сега? Посред бял ден?

— Не е ли хубаво?

— Необикновено е — отговаря тя — особено с мъж, който не е блудствал с мен дори през нощта. Но мисля, че няма нищо лошо в това.

Колко е просто. Тя сваля халатчето си и подготвя постелята. Разбира се, няма да разстройва госта, даже ще се постарее да го

удовлетвори. Времето е необичайно, но Меймлон знае кодекса, по който живеят, макар да не се придържа буквално към него. Сега тя ще стане негова. Бяла кожа, високи твърди гърди. Дълбок пъп, черно вълмо от косми, щедро виещи се между бедрата. Тя го примамва с усмивка, потърквайки бедра, за да се подготви. Той се разсъблича, като внимателно сгъва дрехите си. Ляга до нея, нервно обхваща с ръка гърдата ѝ, леко я захапва за ухото.

Отчаяно му се иска да ѝ каже, че я обича. Но това вече е нарушение на обичая, и то по-сериозно от всички, които си бе позволявал досега. По принцип, макар и не от принципите на XX век, тя принадлежи на Сигмунд и Джейсън няма право да се натрапва със своите емоции в живота им.

Целувайки я по устните, той бързо се качва върху нея. Както обикновено, паниката го кара да бърза. Все пак се овладява и забавя темпото. Даже се осмелява да отвори очи. Приятно му е, че очите ѝ са затворени. Колко ослепително бели са зъбите ѝ! И сякаш мърка. Той започва да се движи малко по-бързо. Стиска я в ръцете си, зърната на гърдите ѝ се сплескват върху неговите гърди. Нещо необикновено и изумително я възбужда рязко и силно. Тя крещи и издава нечленоразделни звуци, страстно се притиска в него. Той така се изумява от оргазма ѝ, че не успява да се наслади на своя. Така свършват. Изнурен, той се притиска в нея, тя гали изпотените му рамена. Впоследствие като анализира спокойно случилото се, той прецени, че не бе по-различно от това, което бе изпитвал с други.

„Ето че я опънах“.

Той се отдръпва, двамата стават и отиват под душа.

— По-добре ли си?

— Мисля, че да.

— Когато дойдох, ти беше ужасно скован.

— Жалко, — казва той.

— Може би ще пиеш нещо?

— Не.

— Не ти ли се иска да побъбриш?

— Не, не — той отмества очи от тялото ѝ и се протяга за дрехите си.

Тя бавно се облича.

— Е, май вече е време да тръгвам — казва той.

— Ела някога пак. По-добре в нормалното за блудстване време. О, не че не ми се иска да идваш денем, Джейсън, но през нощта ще е по-непринудено.

В гласа ѝ се чувства страх да не ѝ откаже. Дали се досеща, че за първи път е опънал жена от своя кръг.

Като хвърля поглед на часовника си, той се качва в асансьора, отива в кабинета си и прекарва там около два часа. След като се връща в Шанхай, той отива в соматичната зала и ляга в ментованата. Плавните психовълни малко го успокояват. Когато след това влиза в съблекалнята, екранът реагира на неговото излъчване и се обръща към него:

— Джейсън Квиведо, вашата жена ви търси.

Прекрасно! За обед е вече късно. Нека да се поядосва.

След като се разхожда по залите още два часа, той накрая се спуска на своя етаж и се насочва към къщи. Екранът до асансьора му съобщава, че търсенето продължава.

— Идвам, идвам — недоволно мърмори той.

Микаела изглежда обезпокоена и в същото време зарадвана от завръщането му.

— Къде беше? — пита тя, когато той се появява в стаята.

— О, навсякъде.

— Нямахте те на работа. Опитвах се да ти се обадя. Трябваше да използвам детективи.

— Като че ли съм загубено дете!

— Това не е типично за теб. Ти ненапразно изчезна посред бял ден.

— Обядвала ли си вече?

— Чаках те — кисело отговори тя.

— Тогава хайде да хапнем. Гладен съм.

— Няма ли да се оправдаваш?

— После — той се опитва да създаде атмосфера на тайна. Щателно подбирайки думите си, той повтаря на себе си всичко, което ще каже на Микаела. В този ден той ще нападне пръв.

Микаела е изцяло погълната от предаването. Накрая Джейсън не издържа.

— Ти май искаше да знаеш къде съм бил?

— А къде беше? — тя го погледна с безгрижна усмивка, като че ли нищо не е станало.

— Ходих при Меймлон Клавер.

— Ти?! Посред бял ден?

— Аз.

— Добра ли беше тя?

— Великолепна! — казва той, смутен от безгрижието на Микаела... — Над всякакви очаквания.

Микаела се смее.

— Толкова ли е забавно? — пита той.

— Не, ти си забавен.

— Какво искаш да кажеш?

— През всички тези години ти не си позволяваше да блудстваш в Шанхай и ходеше при разни пачаври. Сега, по най-глупав повод, си си позволил Меймлон...

— Ти си знаела, че аз никога не съм блудствал тук?

— Разбира се, че знаех — жените си разказват всичко една на друга. Аз те следях: Варшава, Прага... Защо ходеше там, Джейсън?

— Сега това няма значение.

— А какво има значение?

— Това, че прекарах деня в леглото на Меймлон.

Мълчание.

— Ти си идиот!

— Кучка!

— Неудачник!

— Стерилна!

— Простак!

— Чакай, а ти защо ходи при Сигмунд?

— Да те подразня — признава тя. — Той е кариерист, а ти не си. Искан да те задействам, да предприемеш нещо.

— Да — казва той след известно време — виждам. У нас има само външен блясък на гонадския начин на живот. А под тях — ревност, завист, егоизъм...

— Да, прав си.

— Ти знаеш как вървят моите работи? Моята теза за това, че селективното размножаване е произвело в гонадите нова раса хора, се потвърди. Това сигурно е така, но аз не принадлежа към тази раса. И

ти не принадлежиш към нея. Възможно е някои да принадлежат. Но колко са те?

Микаела се приближава до него и се притиска до гърба му. Той чувства зърната ѝ. Те са твърди и го гъделичкат.

— Вероятно повечето, — съгласява се тя, — твоята теза сигурно е вярна. Но ти тук си чужд. Ние сме извън времето.

— Да.

— Атависти от уродливите векове.

— Да.

— Затова трябва да спрем да се мъчим един друг, Джейсън. Трябва да се научим да скриваме чувствата си. Разбираш ли?

— Да. Иначе ще ни хвърлят в Спуска. Ние сме неудачници, Микаела.

— И двамата ли?

— И двамата.

Тя се обръща. Ръцете му я прегръщат. Той ѝ подмигва, тя му отвръща със същото.

— Отмъстителен варварин... — нежно казва тя.

— Злобна дивачка... — шепне той.

Те падат в леглото. Сега нощните блудници трябва просто да чакат.

Той никога още не беше я желал толкова силно, както в този момент.

СВЕТЪТ НАВЪН

Девета междуетажна бригада работи в еднообразното вертикално пространство между външната страна на обслужване на гонада 116 от 700-ия до 730-ия етаж. Макар работната зона да е много висока, ширината ѝ не превишава пет метра.

Членовете на бригадата рядко ходят в самата сърцевина. Основно те действат в периферията, следейки панелите на различните звена на управление на главния компютър. Хората от девета междуетажна бригада контролират многочислените блокове на саморегулиращите се устройства, насочващи работата на компютрите. Всеки път, когато веригата на някоя контролираща система се окаже на границата на претоварване, членовете на бригадата бързо я регулират. Това не е трудна работа, но е от първостепенно значение за живота на гигантското здание.

Всеки ден, когато започне смяната им, Майкъл Стетлер и неговата бригада минават през ирисовата диафрагма на единбургския шлюз на 700-ия етаж. Самоходните кресла ги доставят до определените пунктове. Самият Майкъл се занимава с програмиране на блоковете, обхващащи етажите от 709-ия до 712-ия.

Майкъл е на 23 години. В тази междуетажна бригада той работи като програмист-настройчик вече единадесет години. Премествайки се по етажите, той повишава напрежението или го намалява, изключва или включва, комбинира или разединява, удовлетворява изискванията на обслужващия компютър. Майкъл следи изменящите се комбинации от индикатори, изпълнявайки всички необходими регулировки, а мислителните центрове на мозъка му са свободни за всичко друго.

Той мечтае за непознати места извън гонада 116, които е виждал на екрана. Той и неговата жена Стесин са големи телезрители и рядко пропускат някое телепътешествие. В мозъка му преминават изображения от стария догонадски свят: Йерусалим, Истанбул, Рим, Тадж-Махал, руините на Ню Йорк, върховете на лондонските здания, показващи се над вълните, които ги покриват, други ексцентрични и романтични места извън стените на гонадата: вулканът Везувий,

гейзерите на Йелоустоун, африканските савани, южните острови на Тихия океан, Сахара, Северният полюс, Виена, Копенхаген, Москва, Великите пирамиди.

Съществуват ли още тези места?

Майкъл не знае. Повечето от това, което е виждал на екрана, е съществувало преди сто и повече години. Той знае, че разпространението на гонадската цивилизация е изисквало събарянето на много остарели неща. Разбира се, всичко е било внимателно преснимано в обем, а след това е изчезнало. Несъмнено знаменитите паметници на старината са запазени. Няма смисъл да се преработват пирамидите, за да се направи още една стая в гонадата. Но много стари градове са разчистени. Той е чувал как неговият зет Джейсън Квиведо, историк, казва, че някога тук е имало два града, наричащи се Чикаго и Питсбърг, които са стояли от двата края на днешната констелация.

Майкъл мечтае за приключения извън гонада 116. Защо да не излезе навън? Нима трябва да прекара остатъка от живота си, висейки на самоходното кресло между етажите? Така му се иска да излезе, да вдъхне неочистения въздух с миризма на растения. Да види река. Да полети около тази първобитна планета, вглеждайки се в неравната ѝ повърхност. Да се покатери на Великата пирамида! Да поплува в солената вода на океана! Колко е интересно това! Да застане под открито небе, излагайки кожата си на знойните слънчеви лъчи.

— Слушай, аз бих могъл да направя всичко това — казва той на жена си, безметежната, набъбнала Стесин. Тя носи петото им дете — момиченце, което ще се роди след няколко месеца. — В края на краищата не е голяма трудност да програмирам блока така, че да ми отвори изход навън.

— Чуйте — обръща се той към хората на площада. — Не ви мисля злото! Няма защо да ме затваряте!

Те се смеят. Двама млади мъже се разхождат под прозореца и го зяпат. Един от тях доближава длан към лицето си и усърдно я пълни със слюнка; когато това е свършено, той я предлага на своя приятел, който със своята ръка изстиска слюнката. Двамата се извиват в див смях. Майкъл ги наблюдава озадачено. Младите мъже казват нещо презрително и си отиват. Мястото им заема девойка, както той предполага, на петнадесет-шестнадесет години. Гърдите ѝ са големи и загорели, между тях виси амулет във вид на мъжки полов орган. Тя така поглажда амулета, че той го приема за покана.

— Бих те обикнал — казва той, — само ме измъкни оттук.

Той протяга ръка между пръстите, като възнамерява да я погали. Тя отскача назад, прави неприличен жест, сочейки го с лявата си ръка с четири пръста, насочени към лицето му и притиснат към тях палец. Явно непристойност.

Наближава нощта. В сумрака Майкъл вижда непрекъснатата редица приземяващи се на площада машини за пръскане на посевите. Те са като птици, връщащи се в гнездото си след залез слънце. Зрителите изчезват. Майкъл вижда как влизат в други здания на площада.

Въоръжена девойка му носи вечерята; като оставя вратата отворена, тя влиза и оставя подноса; след това излиза, без да каже дума.

Варени зеленчуци, прозрачен бульон, неизвестни червени плодове, студено вино. Плодовете са смачкани и презрели, но всичко останало е великолепно. Той яде жадно, очиствайки подноса. След това отново отива до прозореца. Средата на площада е празна, но на далечния ѝ край има осем или десет мъже, очевидно дежурната обслужваща смяна прави нещо около машините под светлината на три летящи и светещи кълба.

Сега килията му е съвсем тъмна и не му остава нищо, освен да се съблече и да се изпъне на разстланите одеяла.

След час-два го буди нестройна музика, чувствителна и дразнеща. Той сяда. По стените на килията му танцуват червени сенки. Майкъл се хвърля към прозореца. Огромна купчина от сухи стъбла, клонки и овощни отпадъци пламти по средата на площада. Никога преди това не е виждал огън, освен на екрана, и видът на кладата едновременно го плаши и му доставя удоволствие. Тези люлеещи се, вдигащи се и изчезващи червени кълба — къде се дяват? Даже тук, в килията си той усеща пристигащата на вълни топлина на пламъка. Нима те не се страхуват, като дават свобода на огъня? Разбира се, около огъня има гола земя и той не може да я пресече. Земята не гори.

Той с усилие отделя очи от хипнотичното безумство на огъня. Дузина музиканти седят в редица около огъня. Инструментите им са допотопни: духови или клавишни. Майкъл, който има музикален слух се мръщи от едва доловимия фалш в свиренето. Но на фермерите изглежда им е все едно. Те не са разглезени от механичното съвършенство на научно проверената музика.

Стотици фермери, вероятно цялото население на селото, седят в неравен кръг около площада, поклащайки се от време на време в такт на пронизителната музика, блъскайки с пети по земята. Отблясъците светлина ги превръщат в сборище от демони: по полуголите им тела струи злоеща червена светлина. Сред тях той вижда и няколко деца — не са твърде много: две тук, три там, много възрастни двойки с едно дете, а и въобще без деца. Той е изумен от своето откритие: те ограничават раждаемостта! Това е ужасно! Побиват го тръпки. Колкото и да се отличават гените му от гените на останалите хора на гонадата, той все пак е човек на гонадата.

Музиката става все по-пронизителна и по-безпорядъчна. Пламъкът се издига все по-високо. Сега фермерите започват да танцуват. Темпото все повече нараства, но ритъмът е съгласуван и отчетлив. Очите на танцуващите са потъмнели, устните им са плътно стиснати. „Това не е пир — изведнъж осъзнава той. — Това е религиозен празник, обред на комуната. Какво ли замислят? Дали той не е жертвеното агне? Провидението им е изпратило човек от гонадата. Специално за тази цел!“

Майкъл панически се оглежда за котел, кол, прът и други предмети, пригодни да могат да го изпекат или сварят. В гоната винаги се носят ужасни слухове за комуните, но Майкъл винаги се е отнасял към тях като към примитивни митове. А може и да не са само митове?

Когато дойдат да го вземат, той ще нападне пръв. По-добре да бъде убит, отколкото да загине безславно на селския олтар.

Мина още половин час, но никой не погледна към неговата килия. В огъня подхвърлят все нови и нови клонки.

Но какво е това?

На площада тържествено излизат фигури в маски — трима мъже и три жени. Лицата им са скрити в груби сферични съоръжения. Жените носят овални кошници, в които могат да се видят продукти, произведени в комуната: зърно, сухи класове, зеленчуци. Мъжете обкръжават седма фигура — жена. Двама я дърпат за ръцете, а третият я подбутва отзад. Тя е бременна, както се вижда, в шестия или в седмия месец. Тя е без маска, лицето ѝ е напрегнато и неподвижно, очите ѝ са широко отворени от уплаха. Мъжете я хвърлят пред огъня и се изправят близо до нея. Тя стои на колене с наведена глава, дългите ѝ коси почти докосват земята, набъбналите ѝ гърди се люлеят при всяко поривисто вдишване. Един от мъжете с маска — това несъмнено е жрецът — започва протяжно заклинание. Една от жените с маски поставя в ръцете на жената по един клас пшеница. Другата я посипва с храна и я разтрива по потния ѝ гръб. Третата посипва зърна в косата ѝ. Притиснат към прътите на решетката, Майкъл се чувства отхвърлен хиляди години назад, попаднал на празненство в неолита, и не може да си представи, че само на един ден път оттук се издига грамата на гоната 116.

* * *

Жреците са завършили помазването на жената с храна. Двама от жреците рязко я изправят на крака, а една от жриците смъква и последните остатъци от дрехи. Предчувствайки нещо зловещо, Майкъл в ужас се притиска към решетките. Ето я жертвата! И може би Майкъл е предназначен за палач. Трескавото въображение на Майкъл

довършва сценария: той вижда как го извеждат от килията, избутват го на площада, слагат в ръката му сърп; до огъня лежи с корема нагоре проснатата жена, жреците пеят псалми, жриците скачат и му показват закръгления корем на жертвата, чертаейки въображаемите линии на разреза, докато в това време музиката се усилва и огънят се разгаря все по-ярко и... Не! Не трябва! Майкъл се обръща и затваря очи. Когато идва на себе си, вижда, че жителите на селото се движат в танц към бременната жена. Тя стои, стискайки в ръка класовете пшеница, стиснала бедра, засрамена от голотата си. Те се глумят над нея, крещейки дрезгави ругатни, правейки с четири пръста срамни жестове към нея, дразнейки и обвинявайки я. „За какво? Коя е тя? Осъдена на клада вещица?“

Жената се е свила на кълбо. Тълпата я заобикаля плътно. Той вижда как я ритат и плюят.

— Оставете я! — вика той. — Мръсни негодници, махнете ръцете си от нея!

Но воплите му са заглушени от музиката. Жената се клатушка, едва не пада, носи се насам-натам, но навсякъде се натъква на плътен пръстен. Ударите се сипят по разранената ѝ гръд и по гърба ѝ. Тя диша тежко и подивяла от ужас, търси изход, но кръгът не се отваря и отново, и отново я отблъсква навътре. Когато пада, те рязко я вдигат. Когато кръгът се разкъсва, към нея се протягат други жители на селото. Всички я бият с отворена длан и, изглежда, никой не я удря в корема. Ударите се нанасят с голяма сила. Съвършено беззащитна в голотата си, жената не се опитва да се защити или поне да запази корема си. Стискайки класовете, тя доброволно се подчинява на своите мъчители. Тълпата се люлее покрай нея. Колко още ще издържи? Какво искат от нея? Да я пребият до смърт? Или да я заставят да изхвърли детето в тяхно присъствие? Майкъл не може да си представи нищо подобно. Къде е уважението им към живота? Тази жена трябва да е неприкосновена, а те я мъчат.

Тълпата от виещи хора я скрива. Когато те се отдръпват, тя стои на колене, близка до припадък, трепери цялата. Тялото ѝ е покрито с кал, на дясната ѝ гръд има следи от нечии нокти.

Тримата жреци запяват в унисон; жителите на селото отстъпват назад, събирайки се на групи. Жената неуверено става и оглежда своето окървавено тяло. Лицето ѝ не изразява нищо — тя е извън

болката, страха и ужаса. Бавно отива към огъня. Застава до самия огън, с гръб към него. Пламъците почти достигат до нея.

Силата на музиката отново нараства. Жреците млъкват и замират в неподвижни пози. Изглежда, приближава решаващата минута. Може би тя ще скочи в пламъците?

Не! Жената махва с ръка и хвърля класовете в огъня. Раздава се немислим рев. Изнурената жена с несигурни крачки се отдалечава от огъня и пада на лявото си бедро. Жреците величествено изчезват, жителите постепенно се разотиват. На площада остават само двама — жената и висок, брадат човек. Майкъл си спомня, че го е видял в центъра на тълпата, когато биеха жената. Мъжът се приближава, изправя я и нежно я люлее. Жената се сгушва в него. Той тихо ѝ казва нещо и тя отговаря с дрезгав от шока глас. Мъжът я вдига на ръце и я носи към едно от зданията на противоположната страна на площада.

Майкъл се отдалечава от прозореца и се хвърля на леглото.

Наоколо е тъмно и тихо. Картините на церемонията отново се появяват пред него. Накрая заспива тежък сън.

Будят го за закуска. Болните от вчерашното ходене мускули протестират срещу всяко движение. Той се заема с подноса: хляб, сурови плодове, вино; всичко изглежда много апетитно. Преди да успее да се справи с храната, вратата на килията се отваря и влиза жена, облечена в къс костюм, приет в комуната. Той се досеща, че тя не е от редовите работници; има студен, властен поглед, а лицето ѝ е интелигентно. Сигурно е на около 30 години. Тя е стройна, има еластични мускули и малки гърди. С нещо му напомня Микаела. От лявата ѝ страна има ремък с оръжие.

— Не ми доставя удоволствие видът на твоята голота, — казва тя с тон, нетърпящ възражение. — Облечи се и тогава ще можем да поговорим.

Тя говореше на езика на гонадата. Наистина с акцент и гласните бяха изкривени. Обаче това несъмнено беше езикът на родното му здание.

Той бързо се облича, а тя го наблюдава с каменно лице.

— В гонадите — казва той — ние не обръщаме много внимание на това дали сме облечени, или не.

— Но тук не е гонада!

— Разбирам, че съм нарушил вашите обичаи, и съжалявам за това.

Накрая той покри голотата си. Тя малко се посмекчи, благодарение на извиненията и послушанието му. Като направи няколко крачки в килията, тя каза:

— Отдавна при нас не се е явявал шпионин от гонадите.

— Аз не съм шпионин!

Студена скептична усмивка.

— Тогава защо си тук?

— Не съм се готвил да правя нищо в земите на вашата комуна. Просто минавах по тях, насочвайки се към морето.

— Наистина ли? — каза тя, като че ли ѝ беше съобщил, че е излязъл да се разходи по Плутон. — Значи пътешестваш? И, разбира

се, сам?

— Да.

— И кога започна твоята увеселителна разходка?

— Вчера, рано сутринта — отговори Майкъл. — Аз съм от гонада 116. Внезапно почувствах, че повече не мога да остана в зданието. Тогава си направих пропуск и избягах от града на разсъмване.

— Какво се надяваш да научиш, като ни шпионираш?

— Казах ви, че не съм шпионин — уморено казва той.

— Гонадските хора нямат навик да бягат от зданията си. Много години съм имала работа с такива хора и знам как мислите. Само пет минути след излизането си ти щеше да си парализиран от ужас — добави тя. — Разбира се, ти си трениран, иначе не би издържал цял ден в полето. Не мога да разбера само защо са те пратили. Вие си имате свой свят, ние — свой. Нямаме конфликти, нашите интереси не се сблъскват и значи няма нужда от шпионаж.

— Напълно съм съгласен с вас — казва Майкъл. — Именно затова не съм шпионин.

Той чувства, че го влече към нея. Знанията и самообладанието ѝ го привличат. Той продължава:

— Как да ви накарам да ми повярвате? Искях само да видя света извън гонадата. Открих, че не съм много съгласен с гонадския начин на живот. И тогава излязох навън. Не съм шпионин. Искях само да попътешествам — да видя морето. Виждала ли сте море? Не? Това е заветната ми мечта — да се поразходя по брега, да чуя шума на вълните, да почувствам под краката си мокрия пясък...

Страстният му тон навярно започва да я убеждава. Тя свива рамене, видът ѝ малко се смекчава и тя казва:

— Как се казваш?

— Майкъл Стейтлър.

— Възраст?

— Двадесет и три.

— Бихме могли да те качим на следващия бързоходен влак, натоварен с гъби, и след половин час ще бъдеш в своята гонада.

— Не — моли я той, — не го правете. Позволете ми да вървя на запад! Не искам да се връщам, без да видя морето.

— Значи още не си събрал достатъчно информация?

— Аз не съм... — той се спира, след като разбира, че тя го дразни.

— Добре. Може и да не си шпионин. Сигурно си просто луд. А какво мислиш за нашето село, Стейтлър?

— Даже не знам какво да кажа.

— Какво впечатление ти направихме? Какви сме? Прости или сложни? Или може би зли? Ужасни?

— Странни — отговаря той.

— Странни спрямо тези хора, сред които си живял, или въобще?

— Трудно ми е да определя... Вие като че ли сте от друг свят. Аз... Всъщност как се казваш?

— Арта.

— Артур? При нас това е мъжко име.

— А-р-т-а.

— А, Арта. Колко е прекрасно, че живееш така близо до земята, Арта. За мен това е само мечта. Тези малки къщи, този площад. Слънцето. Светлините на зданията... Нито стълби, нито асансьори. И този обред през нощта. Музиката, бременната жена. Какво беше това?

— Аа. Говориш за противородовия танц?

— Ето значи какво е било! Това е било... — той се запъва, подбирайки думата — обред за стерилизация?

— Това е танц за осигуряване на добра реколта, — казва Арта, — за да са здрави посевите, а раждаемостта да е ниска.

— А жената, която биеха? Да не е забременяла незаконно?

— О, не — смее се Арта. — Детето на Милча е напълно законно.

— Тогава защо... така я мъчиха... тя можеше да загуби детето си...

— С някои това се случва — спокойно казва Арта. — В комуната сега има единадесет бременни жени. Те теглиха жребий и Милча загуби. Или спечели. Разбираш ли, това не е изтезание, това е религиозен обред: тя е свещена избраница. Със страданията си тя носи здраве и разцвет на комуната. Това е голяма чест. Това вече никога няма да се случи с Милча и тя ще има определени привилегии в течение на целия си живот. И всички са ѝ благодарни — сега ние сме защитени за още една година.

— Защитени? От какво?

— От гнева на боговете.

Една минута той се мъчи да разбере какво общо имат тук боговете. След това пита:

— А защо се стараете да намалите раждаемостта?

— Може би си мислиш, че ние владеем целия свят? — изведнъж се ожесточава Арта. — Ние сме комуна. Отделена ни е определена площ земя. Трябва да произвеждаме храна за себе си и за гонадите, ясно ли е? Какво ще стане с нас, ако просто се размножаваме и размножаваме, докато селото ни не заеме половината от съществуващите поля и храната, която произвеждаме, стига само за нашите собствени нужди.

— Но вие няма защо да разширявате селото. Трябва да строите нагоре. Както правим ние. Тогава броят на членовете на вашата община може да се увеличи десетократно...

— Ти нищо не разбираш — отвръща Арта. — Защо ни е да превръщаме комуната в гонада? Ние си имаме свой начин на живот. Той изисква от нас да сме немногобройни и да живеем сред изобилни поля. Защо да ставаме като вас? Ако се развиваме, то ще е само хоризонтално. И след време ще покрием Земята с безжизнена кора от асфалтирани улици и пътища, както в миналите времена. Не! Не ни харесва. Наложили сме си ограничения и сме щастливи. Изглежда ти безнравствено? Ние мислим, че са безнравствени гонадските народи, които не контролират размножаването си.

— Ние нямаме нужда да го контролираме — отговаря й той. — Математически е доказано, че още далеч не сме изчерпали възможностите на планетата. Ние строим нова гонада всеки няколко години и при това снабдяването не се намалява, ритъмът на нашия начин на живот се поддържа и...

— И ти мислиш, че това може да продължава безкрайно?

— Е, не безкрайно... — съгласява се Майкъл. — Но дълго. При съществуващия темп ще минат може би петстотин години, докато почувстваме някакво засягане на интересите ни.

— А след това?

— Този проблем ще се реши, когато му дойде времето.

Арта яростно клати глава.

— Не! И още веднъж — не! Как можеш да говориш такива неща? Как може да се размножаваш, без да се грижиш за бъдещето?

— Слушай — казва той. — Аз разговарях със своя зет-историк. Той е специалист по XX век. Тогава се е считало, че ако населението на Земята превиши 5 или 6 милиарда, на планетата ще настъпи глад. Много се е говорело за пренаселението. Когато катастрофата настъпила, редът бил възстановен. Старите хоризонтални методи на използване на земята били забранени. Била построена първата гонада, после втората... Жилища получили 10 милиарда души, после 50, а сега 75 милиарда. Тяхното съществуване се обезпечавало с по-ефективна хранителна продукция, по-високи здания, по-голяма концентрация на хора върху непродуктивните земи. През XX век никой не би повярвал, че е възможно да се изхранят толкова много хора на Земята. Какво ще попречи на нашите потомци да изхранят 500 и даже 1000 милиарда? Ако се тревожим за проблеми, които още не са възникнали, ако гневим Бог с ограничения на раждаемостта, ще сгрешим против живота, без да сме сигурни, че...

— Ха! — презрително се изсмива Арта. — Ние никога няма да се разберем едни други. Ти ми отговори, ако гонадският начин на живот е така хубав, защо напусна гонадата и тръгна да пътешестваш по полята?

Без да дочака отговор, тя хлопва вратата. Майкъл се опитва да я отвори и установява, че е заключена. Той остава сам и отново затворен.

Еднообразният ден е безкрайно дълъг. Никой не идва при Майкъл, освен момичето, което му носи храна. Зловонието в килията го потиска. Липсата на душ става непоносима. Майкъл се приближава до прозорчето и гледа навън. Вижда само малка част от комуната. Някъде извън зрителното му поле трябва да са училището, театърът, административната сграда, складовете и ремонтните работилници. В паметта му отново изникват картини от снощния обред. Те му се струват странни, но тяхната чудатост е очевидно само маска, която си слагат, за да се различават от гонадците. Това е сложно, добре балансирано общество. Толкова сложно, колкото и неговото. Машините, които те управляват, съвсем не са прости. Несъмнено имат и изчислителен център, който да управлява отглеждането и прибирането на реколтата. А това пък изисква щат от професионални техници. Трябва да се проучват агрономическите проблеми: пестициди, потискащи плевелите, а също екологически тънкости. Майкъл вижда само външната страна на живота им.

Арта се появява отново едва в края на деня.

— Скоро ли ще ме пуснат? — веднага пита той.

— Още не сме решили — клати глава Арта. — Аз препоръчах да те пуснат. Но някои от нашите са много подозрителни.

— Кого имаш предвид?

— Вождовете. Разбираш ли, това са старци, за които е естествено да изпитват недоверие към непознатите. Някои от тях искат да бъдеш принесен в жертва на бога на плодородието.

Арта се захилва. Сега изглежда не толкова строга, почти дружелюбна. Тя е на негова страна.

— Това звучи ужасно, нали? В отделни случаи боговете ни искат човешки жертви. Но в гонадите също отнемат човешки живот, нали?

— Да, когато някой застрашава сигурността на нашето общество. Нарушителите на законите се изгарят в камери, разположени на дъното на зданието. Техните тела се превръщат в енергия. Но...

— Значи убивате, за да запазите стабилността на обществото си? Е, и ние понякога постъпваме така. Но не често. Честно казано, смятам, че ще те убият. Но това още не е решено.

— Кога ще решат?

— Може би довечера. Или утре.

— Нима заплашвам комуната с нещо?

— Никой не твърди това — отговаря Арта. — То по-скоро има философски смисъл, който е трудно да се обясни: жителите на гонадата са нашите основни потребители и ако нашият бог символично погълне гонадата в твое лице като представител на това общество, това ще е мистично потвърждение на съюза на двете общества — комуната и гонадата. Впрочем може би ще забравят за жертвоприношението. Само един ден е минал от противородния танц и ние все още нямаме нужда от свещена защита. Аз им говорих за това. Бих казала, че шансовете ти за освобождаване са твърде високи.

— Твърде високи — мрачно повтаря след нея Майкъл. В главата му прелитат видения от далечното море, пепелявият конус на Везувий, Йерусалим, мраморният Тадж-Махал. Сега те са далечни като звездите. Съдбата му бе подготвила не море, а зловонна килия. Майкъл се предава на отчаянието.

Арта прави опит да го успокои. Тя кляка до него. Очите ѝ са топли и нежни. Не е останала и следа от предишната ѝ войнствена

рязкост. Струва му се дори, че ѝ се харесва. Опознавайки го, тя сякаш преодолява бариерата, разделяща двете култури. Същото става и с него. Разделящото ги духовно разстояние се скъсява. Нейният свят не е негов, но той чувства, че би могъл да се приспособи към някои от тези обичаи. Между тях се заражда близост. Той е мъж, тя е жена и в това е същността, а всичко останало е само фасада. И все пак при разговора той отново и отново си припомня колко са различни. Изяснява се, че тя е 31-годишна, но не е омъжена. Той е изненадан. Казва ѝ, че в гонадата всички на възраст над дванадесет-четиринадесет години са омъжени. Защо тя, толкова привлекателна, не е омъжена още?

— При нас има достатъчно омъжени жени — последва отговор.
— Не ми е нужно да се омъжвам.

Може би тя не иска да ражда деца? Не, не за това. В комуната има достатъчно майки. А тя има други задължения.

— Какви?

Тя обяснява, че се занимава с търговските връзки между гонадата и комуната. Затова така добре говори езика му. Тя си има често работа с гонадите, договаря се за обмяната на промишлени продукти, изпраща обслужващите механизми на ремонт при повреда, която не е по силите на селските техници, изпълнява и други поръчения.

— Значи може би аз съм предавал твои разговори. Ако се върна вкъщи, ще мога да те слушам, Арта.

Усмивката ѝ е прелестна. Майкъл започва да подозира, че в тази килия се заражда любов.

На свой ред Арта го разпитва за гонадите. Тя никога не е ходила там. Разпитва го за жилищата им, транспортната система, асансьорите, училищата, залите за развлечения... Кой приготвя храната? Кой решава каква професия да получат децата? Можеш ли да пътуваш из гонадата от град в град? Къде се заселват новите хора? Как гонадците, принудени да живеят в такава теснотия, се изхитряват да не враждуват помежду си? Не се ли чувстват затворници? Хиляди хора, натъпкани в едно здание като пчели в кошер — как го понасят? Как им действа застоялият въздух, изкуственото осветление, това, че са откъснати от природата? Не, такъв живот е непостижим за нея.

И той се опитва да ѝ обясни всичко. Обяснява го така разпалено, че дори на самия него, избягал от гонадата, започва да му се струва, че я обича. Говори за равновесието, за балансираните потребности и

желания в тази мъдро устроена социална система, функционираща с минимални търкания и разстройства... Арта изглежда очарована от възторжения му разказ. Лицето ѝ се зачервява от вълнение, сякаш за първи път в живота си е разбрала, че животът на стотици хиляди хора в едно здание не е така груб и безчовечен. В същото време Майкъл усеща, че собствената му риторика не го увелича: чувства се като страстен пропагандист на начин на живот, в чиито достойнства започва да се съмнява. Продължава да разказва, като се надява, че по този начин предразполага Арта и тя ще стане по-достъпна, хладнокръвна жена, израснала под силното слънце.

Упоението от собствените му думи постепенно прераства в сексуално влечение. Възникналата между тях близост Майкъл интерпретира като зараждаща се физическа близост. Това е естествен еротизъм за жителя на гонадите: всички са достъпни един за друг по всяко време. И Майкъл решава, че е напълно разумно и естествено да премине от събеседване към съвкупление. Тя е така близко. Очите ѝ сияят. Гърдите ѝ са малки. Майкъл забравя Микаела. Накланя се към Арта. Лявата му ръка се плъзга по рамото ѝ, пръстите намират гърдата. Притиска устните си към нейните устни, с другата си ръка търси закопчалката на единствената ѝ дреха. Още миг и тя ще бъде гола. Телата им се доближават. Опитни пръсти търсят пътя за члена му. И изведнъж...

— Не! Не трябва...

— Ти не мислиш така, Арта — уговаря я той, развързвайки туниката ѝ. Като стиска малката ѝ твърда гърд и се опитва да намери устните ѝ, той шепне: — Ти си твърде напрегната. Отпусни се. Любовта е благословение... Любовта...

— Престани! — гласът ѝ звучи рязко и сурово, тя грубо го отблъсква.

Но защо? Може би в общината е прието така да се отдават.

Арта взема туниката си, отблъсква Майкъл с глава и се опитва да вдигне коляното си. Той я обхваща с ръце и се опитва да я притисне към пода, гали я, целува я и шепне някакви думи...

— Пусни ме!

Това е толкова неочаквано за Майкъл: жена, която с всички сили се съпротивлява на мъжа. В гонадата за това биха я осъдили на смърт, но тук не е гонадата.

Съпротивата ѝ го разпалва: вече няколко дни е без жена — най-дългия период на въздържание в живота му. Той е възбуден и крайно напрегнат, желанието го довежда до лудост. Никакви хитрости няма да ѝ помогнат, той ще я обладае веднага щом се справи с нейната съпротива.

— Арта... Арта — мучи той, усещайки под себе си тялото ѝ. Ако само можеше някак да си свали дрехата, докато я удържа под себе си. Тя се бие като дявол. Добре, че е дошла без оръжие. Арта тежко диша и диво го налага с юмруци. Усеща вкус на кръв по разбитите си устни. Поглежда в очите ѝ и се изплашва от суровия, пълен с ненавист поглед. Но колкото по-силно тя се съпротивлява, толкова по-силно я желае той. Дивачка! Ако така се отдава! Но тя изведнъж се разплаква. Започва да го хапе и драска.

— Арта, моля те. Това е безумие... Позволи ми...

— Животно!

— Позволи ми да ти покажа как мога...

— Кретен!

Тя го удря в слабините с коляното си. Това вече не е игра. Ако иска да я обладае, трябва да я победи. А после какво? Да изнасили жена в безсъзнание. Не, не така.

Желанието му изведнъж секва. Той се отдръпва от нея и застава на колене до прозореца, гледа в пода и диша тежко. Е, какво, върви си и кажи на старците как постъпих с тебе. Нахрани с мен своя бог.

Арта стои над него и намръщено се облича.

— В гонадата — казва той — се счита за крайно непристойно да откажеш това на мъж — гласът му трепери от срам. — Ти ме прелъсти, Арта, аз мислех, че те привличам. А после ми бе трудно да спра.

— Какви животни трябва да сте!

Майкъл се страхува да я погледне в очите:

— В известна степен е така. Ние не можем да позволим да нарастват възбудителните емоции, защото в гонадата няма място за конфликти. При вас не е така, нали?

— Да.

— Можеш ли да ми простиш?

— Ние се любим само с тези, които обичаме. Ние не се отдаваме на първия срещнат. Откъде би могъл да го знаеш? — И наистина,

откъде? Гласът ѝ е като бич: — Така добре ни беше! Как можа да ми се нахвърлиш?

— И аз не знам. Бяхме двама, бяхме сами, а чувствах как все повече и повече ме привличаш... беше така естествено...

— Беше така естествено да се опиташ да ме изнасилиш!

— Но аз спрях навреме...

Ехиден смях.

— Това ли наричаш „спрях навреме“?

— При нас жените никога не се противят, Арта. Мислех, че си играеш с мен. Не разбрах, че ми отказваш — сега се решава да я погледне в очите. В тях вижда объркване, разбиране и съжаление. — Получи се необмислено, Арта! Хайде да върнем всичко, както си беше, и да започнем отначало.

— Аз не мога да забравя твоите ръце върху тялото си. Не мога да забравя как ме разсъблече.

— Не се сърди! Опитай се да погледнеш на това с моите очи. Разделя ни бездна: различни възгледи, различна практика. Аз...

Тя бавно клати глава. Никаква надежда за прошка.

— Арта...

Отива си. Той остава сам. Гнети го срам, макар да се мъчи да повярва, че не всичко е загубено. Какво да се прави — сблъсък на две несъвместими култури.

Няколко часа след изгрев слънце на площада започнаха да правят нова клада. Значи тя е разказала всичко на старейшините.

Нанесено ѝ е оскърбление, те я утешават и обещава да отмъстят. Сега навярно ще го принесат в жертва на своите богове. Това е последната нощ в живота му. Ще умре далеч от къщи, без пречистване, толкова млад, пълен с несбъднати желания. Ще умре, без да види морето.

При огъня докарват гигантска машина за бране — огромно чудовище с осем ръце, шест крака и голяма паст. Във въображението си той се вижда понесен нагоре от огромните метални палци. Главата му се приближава до зейналата паст на чудовището, а жителите на селището се молят в безумна ритмичност. А ето я и Арта, радва се на своята победа. Честта ѝ е възстановена. Жреците пеят монотонно...

А може би ще се случи друго? Нали миналата нощ провеждаха пречистващ обред, а той помисли, че измъчват бременната. А всъщност я удостоиха с висока чест. Но колко зловещ вид има тази машина!

Площадът се изпълва с жители. Настъпва решаващата минута...

„Чуй, Арта, това беше просто недоразумение! Помислих, че ти също ме пожела. Аз постъпих така, както е прието в нашето общество, нима не го разбра. Сексът за нас не е толкова сериозно и важно нещо. Почти като размяна на усмивки или стискане на ръце. Ако двама души имат желание, те се съвкупляват. Защо да не го направят? Аз просто исках да ти доставя удоволствие, наистина, наистина! Беше ни така добре заедно.“

Звукът на барабаните нараства. Чуват се ужасните скърцащи звуци на духовите инструменти. Помогни ми, Господи. Ето ги и жреците с кошмарните си маски. Аз днес съм централната фигура.

Минава час, сцената на площада става все по-безумна, но никой не идва за него. Може би пак нещо не е разбрал?

До вратата на килията му се чуват стъпки. Чува се как се отключва катинар. Това сигурно са жреците.

Вратата се отваря и влиза Арта. Тя бързо затваря вратата и опира гръб на нея. Единственото осветление в килията е слабият отблясък на огъня, проникващ през прозореца. Лицето на Арта е строго и напрегнато. Този път тя носи оръжие. Значи работата е сериозна.

— Арта! Аз...

— Тсс! Говори по-тихо, ако искаш да живееш.

— Какво става?

— Готви се жертвоприношение. На бога на реколтата.

— Мен?

— Теб.

— Ти си им казала, че съм се опитал да те изнася! И сега следва наказанието.

— Нищо не съм им казвала. Те взеха това решение на залез слънце. Нямам нищо общо с това.

Гласът ѝ звучи искрено. Той се учудва, а тя продължава.

— Ще те поставят пред бога в полунощ. Сега го молят да приеме жертвата. Това е дълга молитва. — Арта с опасение минава покрай Майкъл, като че ли се страхува да не я нападне отново, и гледа през прозореца. След това се обръща към Майкъл. — Много добре. Никой няма да забележи. Върви след мен, само че тихо. Ако ни хванат, ще те убия и ще кажа, че си се опитал да избягаш. Да вървим.

— Къде?

— Да вървим! — Той покорно я следва по лабиринти, по влажни подземни преходи, по тесни тунели, малко по-широки от тялото му. Накрая излизат навън. Откъм площада от другата страна на зданието се чува музика и пеене. Арта изтичва в пространството между двете къщи, оглежда се и след това кани със знаци Майкъл. С къси и бързи прибежки те стигат до външния край на селото. Той се оглежда: оттук може да се наблюдава огънят. Изведнъж наблизо се раздава някакъв звук. Арта го прегръща и го дърпа надолу. Тялото ѝ е притиснато към него — връхчетата на гърдите ѝ го парят като огнени копия. Някой преминава наблизо — може би е часовей. Арта замира от страх. Часовейот отминава. Успяват да се промъкнат към полето и се скриват сред високите, осеяни с листа растения. Бързо се отдалечават от селото. Арта спира.

— Нататък ще продължиш сам — казва Арта. — Ако ме няма дълго, ще започнат да ме подозират.

— Защо ме пускаш?

— Защото бях несправедлива към теб — казва тя, като се мъчи да се усмихне. — Аз те привличах. Ти нямаше как да знаеш нашето отношение към тези неща. Аз бях жестока, бях пълна с ненавист, а ти само искаше да покажеш своята любов. Съжалявам, че се получи така... Върви!

— Ако можех да ти кажа колко съм ти благодарен...

Ръката му докосва леко нейната ръка. Чувства трепета ѝ — желание или отвращение? С внезапна решителност я притегля в обятията си. Отначало тя се съпротивлява, но веднага се отпуска. Устни се сливат с устни. С пръстите си усеща мускулестия ѝ гръб. Коремът ѝ нежно се притиска в неговия. Пред очите му преминава сладострастно видение: Арта възторжено пада на земята, увеличавайки го върху себе си, и го пуска в себе си, телата им се сливат и образуват тази метафорична връзка между гонадата и комуната, която старейшините искаха да укрепят с кръвта му. Но не. Съвкупление на полето, под лунната светлина, няма да стане. Арта живее по свои закони.

Докато тези мисли прелитаха през главата му, Арта очевидно дойде на себе си и се изплъзна от обятията му.

— Сега върви — шепне тя, обръща се и се затичва няколко крачки към селото. После отново се обръща и му махва. — Върви, върви! Защо стоиш?

Той се повлича неуверено през посребрената от луната нощ. Къде да отиде?

Сега има само една възможност. На хоризонта се виждат внушаващите благоговение колони на Чипитските гонади. Там сега е вечер. Концерти, соматични съревнования, бурни състезания — всички вечерни развлечения са в разгара си. Стесин стои вкъщи разплакана и разтревожена. Децата плачат. Микаела съвсем е излязла от релси. А той е тук, на километри от тях. Избяга от света на идолите и кървавите обреди, от езическите танци, от неподатливи и неплодоносни жени. Ужасно е мръсен и вмирисан. Толкова дни не е вземал душ. Какви ли бактерии са превзели организма му? Отчаяно го болят мускулите, наляга го умора.

Какво ти море? Какъв ти Везувий? Какъв ти Тадж-Махал. Друг път. Готов е да признае поражението си. Сега с цялата си душа мечтае

да се върне. В края на краищата природата взема своето и побеждава генетиката.

Приключението свърши, някога може би ще го повтори. Фантазията му пресича континента и лети от община към община — повечето са изоставени, но все пак твърде много идоли с полирани челюсти го очакват в обитаемите общини и не винаги ще има щастието във всяко селище да среща Арта. Значи — вкъщи!

* * *

Минава час и страхът му намалява — никой не го преследва. Майкъл крачи все по-надалеч, насочвайки се към грамадната кула на гонадата.

Няма представа колко е часът. Сигурно около полунощ. Луната вече е изминала по небето повечето от пътя си. Огньовете на гонадата постепенно угасват. Сега там бродят само блудниците. Може би Сигмунд Клавер от Шанхай се спуска да навести Микаела, а Джейсън се насочва към своите груби възлюбени от Варшава или Прага.

Още няколко часа, предполага Майкъл, и ще си е вкъщи.

Наоколо всичко е тихо. Звездното небе го очарова с магическата си красота и Майкъл сега почти съжалява за решението си да се върне.

След около четвърт час ходене той спира, за да се изкъпе в напоителен канал. Водата не очиства така добре кожата като ултразвуковия душ, но така поне сваля от себе си тридневния прах и мръсотията.

Бодър и освежен, той пак потегля на път.

Приключението му вече става само исторически факт: той като че ли го поставя в капсула и го прави по-релефно, украсява доброто и изтрива лошото. Колко е добре, че реши да го направи! Колко е чудесно да вдъхнеш утринния въздух, да усетиш земята под краката си. Даже пленяването сега му се струва повече вълнуващо, отколкото опасно приключение. А внезапно избухналата страст към Арта, яростната им борба и романтичното им помирение! А широко разтворените челюсти на идола на страха и смъртта! А бягството в нощта!... Кой от гонадата е изпитал това?

Този припадък на самовъзхваляване му придава сили и той с нова енергия върви през нескончаемото поле на общината. Обаче разстоянието до гонадите като че ли почти не намалява. Какво е това? Оптична измама? Дали се насочва към своята гонада?

Но Майкъл не знае къде коя гонада е и върви напосоки.

Изчезва Луната, гаснат звездите. Приближава разсъмването.

Накрая Майкъл достига до зоната на пустеещите земи между края на общината и Чипитската констелация. Краката му се подкосяват. Сега е толкова близо до зданията, че те изглеждат като висящи във въздуха. Виждат се правилните мрежи на градините и бавните движения на роботите градинари. Лекият бриз донася благоухание. Вкъщи, при Стесин, Микаела! Трябва да си почине малко, преди да влезе. И да измисли правдоподобно обяснение.

Кое от зданията е 116-а гонада?

Кулите нямат номера: тези, които живеят вътре, знаят къде живеят.

Олюлявайки се от умора, Майкъл се приближава към главното здание. Очите му се насълзяват. Вкъщи! Той иска вкъщи! Майкъл се доближава до шлюза. Вдига ръката с гривната. Компютърът трябва да изпълни заявката му.

— Ако това е гонада 116, отворете! Аз съм Майкъл Стейтлър.

Нищо не става. Обективите изследват Майкъл, но отговор няма.

— Кое е това здание? — пита той.

Мълчание.

— По-живо! — бърза Майкъл. — Кажи ми къде съм.

Гласът от невидимия говорител произнася:

— Това е 123-та гонада на Чипитската констелация.

Ама че работа! 123-та! Толкова далече от къщи!

Нищо не му остава, освен да върви по-нататък. Той безуспешно се мъчи да изчисли нещо с уморения си мозък. Накъде да върви? Той броди по безкрайните градини, отделящи 123-та гонада от най-близкото здание, и се отправя към шлюза. Като разбира, че това е 122-ра, Майкъл се отправя по-нататък.

Зданията са разположени по дълъг диагонал, така че да не се засенчват. Майкъл се движи от центъра на констелацията, като брои отминатите здания. Слънцето се вдига все повече и повече. От глад и

умора му се вие свят. Ето я и 116-а гонада! Ако е сбъркал, шлюзът няма да се отвори.

* * *

Шлюзът се отваря веднага след като Майкъл показва пропуска си. Майкъл влиза в него по стъпалата и чака с нетърпение кога ще се отвори вътрешната врата. Хайде де!

— Защо не се отваряш? — пита той. — Гледай. Изследвай. — Вдига пропуска си. Това сигурно е някаква обеззаразяваща процедура. Накрая вратата се отваря. В очите му блесва ослепителна светлина.

— Стой на място! Не се опитвай да напуснеш входа! — студен металически глас го заковава на място.

Майкъл прави половин крачка напред, но след това, като съобразява, че това може да е нежелателно, спира. Обвива го сладко миришещ облак — пръскат го с нещо бързо втвърдяващо се, образуващо надежден обездвижващ пашкул. Светлината отслабва. Започват да се виждат фигури, заграждащи прохода: три, четири, пет. Полиция!

— Майкъл Стейтлър? — пита един от тях.

— Имам пропуск — неуверено отговаря той.

— Арестуван сте за изменение на програмата, за непозволено излизане от зданието и за укриване на антиобществени тенденции. Заповядано е веднага след завръщането ви да ви обездвижим. Окончателната присъда е унищожение.

— Почакайте! Имам право да апелирам!

— Делото е вече разгледано окончателно и ни е предадено за изпълнение, — гласът на полицаия звучи неумолимо. Сега са го обкръжили от всички страни, а и той не може да се движи, запечатан в затвърдяващата течност.

„В Спуска? Не, не! А ти какво очакваше? Мислеше, че ще измамиш компютъра? Ти се отрече от цивилизацията си и се надяваше да се пъкнеш обратно вътре?“

Полицайте го качиха на някаква количка. Пашкулът вече стана полупрозрачен.

— Момчета, вземете му отпечатыци от пръстите и направете записи. Доближете го до обективите. Така... Сега така...

— Позволете ми поне да видя жена си или сестра си. Каква е вредата, че ще поговоря с тях за последен път?

— Заплахата за хармонията и стабилността, опасните антиобществени настроения се наказват с незабавна изолация от средата за избягване на разпространението на негативния пример — прозвуча отговорът.

„Микаела, Стесин, Арта!“

Сега пашкулът беше почти изцяло втвърден. Той вече не виждаше нищо.

— Чуйте — казва той. — каквото и да ми направите, искам да знаете: аз бях там. Аз видях слънцето, луната и звездите. Това разбира се, не е Йерусалим и не е Тадж-Махал, но това е нещо, което никога не сте виждали и никога няма да видите.

Над обвиващата го млечнобяла обвивка се носят монотонни звуци: четат му откъси от кодекса, според които той заплашва структурата на обществото и подлежи на унищожаване. Думите вече не значат нищо за него. Количката започва да се движи отново.

„Микаела, Стесин, Арта, обичам ви!“

— Спускът... Отваряй! — глухо се донася до него.

Той чува стремителното движение на морските приливи и отливи, грохота на вълните в крайбрежните скали, даже чувства соления вкус на водата. Не съжالياва за нищо. Щеше да е невъзможно отново да напусне зданието. И цял живот щеше да виси в междуетажията. Защо? Така даже е по-добре. Поне малко поживя. Видя танци, огън, усети миризма на зелени растения. А сега Майкъл не чувстваше нищо освен безкрайна умора и желание да си почине. Удар в количката и Майкъл почувства, че се плъзга някъде надолу...

„Сбогом! Сбогом хрусталаци в Капри, момче, козле, чаша златно вино, делфини, море, морски бряг. Благослови, Господи. Сбогом, Микаела, Стесин, Арта!“

В последния миг пред него като видение преминават 885000 безлики особи, шаващи, движещи се във всички възможни направления, изпращащи милиарди сигнали. Размножаващи се усилено и ефективно.

Колко е прекрасен светът: гонادات при изгрев слънце, фермерските полета... Сбогом...

Тъмнина.

Наказанието е изпълнено. Източникът на опасност е изкоренен. Гонادات е взела всички необходими мерки и врагът на цивилизацията е обезвреден.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.